

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N4106 Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Brownfields – komparace venkovských oblastí regionů
Děčínska a Ústí nad Labem

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Drahomíra Kušová

Autor: Bc. Tereza Hasalová

České Budějovice, 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta zemědělská

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tereza HASALOVÁ**
Osobní číslo: **Z12789**
Studijní program: **N4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu: **Brownfields - komparace venkovských oblastí regionů Děčínska a Ústí nad Labem**
Zadávající katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Problematika objektů typu brownfields se netýká pouze velkých a průmyslových měst, ale v dnešní době je to problém i malých sídel venkovských oblastí. I zde se vyskytují opuštěné a chátrající zemědělské areály, statky a podobná stavení, což je důsledkem snižujícího se zastoupení pracovníků v primárním sektoru, zvyšujícím se zájmem o sektor služeb nebo zvyšujícím se zahraničním importem zemědělských produktů. Opuštěné stavby vytvářejí negativní estetický vzhled krajiny a narušují kvalitu života obyvatelům v blízkém okolí.

Cíl práce:

Diplomová práce zmapuje současný stav a možnosti brownfields v regionech Děčínsko a Ústí nad Labem. Obě zájmová území budou porovnána z hlediska výskytu objektů typu brownfields na venkově a z hlediska jejich vlivu na kvalitu života v blízkém okolí. \96 Metodika: Prostudujte dostupnou odbornou literaturu, zabývající se problematikou brownfields a kvalitou života na venkově v celorepublikovém, ale i regionálním měřítku. Po vytvoření teoreticko-metodologického základu proveďte případové studie vybraných regionů Děčínsko a Ústí nad Labem, které upřesní odhady ze studia literatury v detailu. Diplomová práce bude mít charakter empirické srovnávací analýzy kombinující kvantitativní a kvalitativní přístupy sběru a analýzy dat. Objektivní parametry o objektech brownfields budou získávány z databází, ale zejména z vlastního terénního výzkumu. Řízené rozhovory poskytnou informace o počtu a výskytu objektů typu brownfields. Jednoduché dotazníky poskytnou informace o subjektivních názorech obyvatel na výskyt objektů typu brownfields v okolí jejich bydliště a vliv na kvalitu života.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 stran textu**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Drahomíra Kušová**
Katedra krajinného managementu

Datum zadání diplomové práce: **4. března 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2014**

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 00 České Budějovice

L.S.

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2013

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- ADAMS, D., WATKINS, C. (2002): Greenfields, Brownfields Housing Development. Londýn: Blackwell Publishing. ISBN 0-632-06387-4.
- BLAŽEK, B. (1998): Venkov, města, media. SLON, Praha.
- FORMAN, R.T.T., GODRON, M. (1993): Krajinná ekologie. Academia, Praha.
- HENDEL, J. (2005): Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. 408 s. Portál, Praha.
- JACKSON, J.B. (2003): Brownfields ABC. Dostupné z WWW:
;http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2008/04/brownfields-podrobnaabc-klasifikace2003.pdf;
- JACKSON, J.B. (2004): Brownfields - kudy kam? Dostupné z WWW:
;http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2008/04/kudy-kam2004.pdf;
- JACKSON, J.B. (2004): Podpora rozvoje brownfields. Dostupné z WWW
;http://pdf.brownfieldsinfo.cz/01_Jackson_Podpora_rozvoje_brownfields1.pdf;
- JACKSON, J.B. (2005): Brownfields snadno a lehce: Příručka zejména pro pracovníky a zastupitele obcí. Praha: Institut pro udržitelný rozvoj sídel, 78 s. Dostupné z WWW:
;http://www.brownfields.cz/wpcontent/uploads/2007/11/brownfieldssnadnoalehce.pdf;
- KADEŘÁBKOVÁ, B., PIECHA, M. (2009): Brownfields: jak vznikají a co s nimi. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 138 s. ISBN 978-80-7400-123-9.
- KUDA, F., SMOLOVÁ, I. (2007): Technické a geografické aspekty integrace neprůmyslových brownfieldů do území. VŠB, Ostrava. 150 s. ISBN 97880-248-1371-4
- KUNC, J., TONEV, P. (2008): Funkční a prostorová diferenciacie brownfields - příklad města Brna. Regionální studia, 2 (1), s. 30-37.
- MAJEROVÁ, V. (2006): Sociologie venkova a zemědělství. Česká zemědělská univerzita, Praha
- MAJEROVÁ, V., HEROVÁ, I.(2007): Český venkov 2006: sociální mobilita a kvalita života venkovské populace. PEF ČZU, Praha.
- NOVÝ, A. a kol. (2004): Brownfields - šance pro budoucnost. VUT v Brně, 78 s. ISBN 80-214-2697-7.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci Brownfields – komparace venkovských oblastí regionů Děčínska a Ústí nad Labem vypracovala zcela samostatně pod vedením PhDr. Drahomíry Kušové a uvedla v ní všechny použité literární a jiné zdroje. Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů

V Českých Budějovicích

.....

Tereza Hasalová

Poděkování:

Ráda bych na tomto místě poděkovala PhDr. Drahomíře Kušové, za vedení při zpracování této diplomové práce, za velmi cenné rady a poskytnuté materiály. Dále děkuji mým rodičům za podporu, kterou mi poskytovali po celou dobu studia i při psaní této diplomové práce.

HASALOVÁ, T. (2014): Brownfields – komparace venkovských oblastí regionů Děčínska a Ústí nad Labem. Diplomová práce. Katedra krajinného managementu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice, 97 s.

Anotace

Problematika objektů typu brownfields se netýká pouze velkých a průmyslových měst, ale v dnešní době je problémem také malých sídel venkovských oblastí. I zde se vyskytují opuštěné a chátrající zemědělské areály, statky a podobná stavení, což je důsledkem snižujícího se zastoupení pracovníků v primárním sektoru, zvyšujícím se zájmem o sektor služeb nebo zvyšujícím se zahraničním importem zemědělských produktů. Opuštěné stavby vytvářejí negativní estetický vzhled krajiny a narušují kvalitu života obyvatelům v blízkém okolí.

Klíčová slova

Brownfields, venkovské oblasti, komparace, regiony, Děčín, Ústí nad Labem.

HASALOVÁ, T. (2014): Brownfields – comparison of rural areas in the regions of Děčín and Ústí nad Labem. Master thesis. Department of Landscape Management University of South Bohemia in České Budějovice, České Budějovice, 97 p.

Anotation

Nowadays brownfields objects matter not only in major industrial cities, but also in small settlements and rural areas. Even there are abandoned and dilapidated agricultural areas, farms and other buildings as a result of declining employment rate in the primary sector, growing interest in the service sector or increasing import of agricultural production. Abandoned buildings induce a negative aesthetic appearance of the landscape and disrupt the quality of life of residents nearby.

Key words

Brownfields, rural areas, comparison, regions, Děčín, Ústí nad Labem.

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Cíle práce a hypotézy	11
3. Literární rešerše.....	12
3.1 Brownfields	12
3.1.1 Vznik pojmu a český překlad.....	12
3.1.2 Vymezení pojmu a jeho problematika	13
3.1.3 Typologie	17
3.1.4 Revitalizace brownfields	18
3.2 Venkovské oblasti	19
3.3 Kvalita života	21
4. Metodika práce.....	23
4.1 Vymezení řešeného území	23
4.2 Definice brownfields.....	23
4.3 Typologie brownfields	24
4.4 Terénní šetření.....	24
4.5 Anketní šetření	25
4.6 Tvorba map	26
5. Charakteristika řešeného území	27
5.1 ORP Ústí nad Labem	27
5.1.1 Fyzicko-geografická charakteristika	27
5.1.2 Socio-ekonomická charakteristika	29
5.2 ORP Děčín	30
5.2.1 Fyzicko-geografická charakteristika	30
5.2.2 Socio-ekonomická charakteristika	31
6. Přehled lokalit typu brownfields	33
6.1 Brownfields v České republice	33

6.1.1 Národní databáze brownfieldů	35
6.2 Brownfields v Ústeckém kraji.....	37
7. Terénní šetření - výsledky	40
7.1 Terénní šetření v obcích ORP Ústí nad Labem.....	40
7.1.1 Zhodnocení.....	48
7.2 Terénní šetření v obcích ORP Děčín.....	50
7.2.1 Zhodnocení.....	56
8. Anketní šetření - výsledky	60
8.1 Anketní šetření v ORP Ústí nad Labem.....	60
8.1.1 Libouchec	60
8.1.2 Tisá.....	63
8.1.3 Petrovice.....	66
8.2 Anketní šetření v ORP Děčín.....	71
8.2.1 Huntířov	71
8.2.2 Hřensko	74
8.2.3 Valkeřice	76
8.2.4 Zhodnocení.....	78
9. Komparce ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín.....	80
10. Diskuse.....	83
11. Závěr	86
Seznam použité literatury.....	88
Knižní zdroje:.....	88
Internetové zdroje:	89
Zdroje obrázků a map:	93
Seznam tabulek, grafů, map, obrázků, příloh:	94
Přílohy.....	96

1. Úvod

Brownfields lze dnes najít nejen ve velkých průmyslových městech, ale i ve venkovských oblastech. Také zde se vyskytují opuštěné a chátrající zemědělské areály, statky a podobná stavení, což je důsledkem snižujícího se zastoupení pracovníků v primárním sektoru, zvyšujícím se zájmem o sektor služeb nebo rostoucím zahraničním importem zemědělských produktů. Opuštěné stavby vytvářejí negativní estetický vzhled krajiny a narušují kvalitu života obyvatelům v blízkém okolí.

Téma brownfields se stává stále více aktuálním. Bohužel je tento problém neustále řešen pouze na území měst v na bývalých průmyslových objektech, které jsou pro investory atraktivnější než malé obytné nebo zemědělské objekty ve venkovském prostoru. Tento fakt se podepisuje i na zdrojích literatury o tomto tématu. Převážně na internetu lze nalézt nejrůznější články, pouze ale o brownfields v oblastech měst.

Tato práce navazuje na bakalářskou práci Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti (Hasalová T., 2012). S přihlédnutím na studovaný obor byl pro tuto diplomovou práci vybrán pouze venkovský prostor a byly vynechány městské prostory. Tato empirická práce se zaměřila na zachycení problému a na prozkoumání venkovských oblastí nejen Děčínska, ale i Ústí nad Labem s cílem zmapovat co nejvíce objektů brownfields a zjistit, jak tyto objekty ovlivňují život obyvatel v obci.

2. Cíle práce a hypotézy

Cílem této diplomové práce je:

1. Zmapování současného stavu a možností brownfields v regionu Ústí nad Labem a Děčínsko.
2. Komparace obou zájmových oblastí z hlediska výskytu brownfields na venkově.
3. Zjištění vlivu objektů typu brownfields na kvalitu lidského života v blízkém okolí.

Hypotézy pro tuto empirickou komparativní studii jsou:

1. Obě zkoumané oblasti budou podobné nebo stejné z hlediska počtu brownfields.
2. Obě zkoumané oblasti budou podobné nebo stejné z hlediska typů nalezených brownfields.
3. Brownfields mají vliv na kvalitu života obyvatel v obcích.

Cíle diplomové práce budou dosaženy v následujících krocích. Objektivní základ pojmů bude získán pomocí literární rešerše. Pro dosažení co nejlepších výsledků při terénním šetření a anketním dotazování, je nutné vytvoření přehledné metodiky. Následovat bude představení zpracovaných výsledků a porovnání zkoumaných území, včetně odpovědí na hypotézy.

3. Literární rešerše

3.1 Brownfields

3.1.1 Vznik pojmu a český překlad

Problém vzniku území typu brownfields se vyskytuje už delší řadu let, není to jen problém České republiky ale celosvětový. Nutnost vypořádat se s problémem brownfields se v průmyslově vyspělých zemích objevuje v okamžiku, kdy se vývoj směrem k industrializaci zastavil a naopak se zvýraznily tendence k deindustrializaci hospodářství. To se týká přibližně 70. a 80. let minulého století. V zemích západního světa se tedy jednalo a jedná o poměrně dlouhodobý restrukturalizační proces. Česká republika byla změnou politicko-ekonomického modelu v roce 1990 vystavena náhlému šoku. Dalším výrazným negativem jsou zde pozůstatky socialistické ekonomiky, kdy cena půdy nehrála roli a subjektivně plánovaný extenzivní růst výroby vedl k rozsáhlým záborům půdy, což se následně projevilo v extrémně vysokých podílech výrobních ploch v území československých průmyslových měst. O to je naše situace těžší, proto se problém zastaralých výrobních území stal jedním z nejzávažnějších problémů našeho územního rozvoje. (Nový A., 2004) V teorii tohoto autora se můžeme setkat s hlavní příčinou vzniku brownfields, a to je snižování průmyslové výroby, tzv. deindustrializace. Tato teorie platí pouze u průmyslových lokalit, u jiných lokalit, například obytných, hrají roli jiné faktory. Příkladem mohou být opuštěná venkovská obydlí po úmrtí jejich posledních majitelů. Nový majitelé se k objektům nehlásí, a tak chátrají. Důvodů vzniku lokalit typu brownfields může být zajisté mnohem více. Jednotliví řešitelé problému brownfields uvádějí různé teorie vzniku. (Hasalová T., 2012)

I když se problém týká i České republiky, je stále používán pouze anglický výraz brownfields. Vysvětlení, proč tomu tak je, nám může dát autorka J. B. Jackson (2004), podle které je výklad českého významu slova brownfields následující: „Český ekvivalent výrazu brownfields by zněl nejspíše dříve urbanizované území, které je v současnosti opuštěné nebo nedostatečně využívané a často i nějakým způsobem poškozené. Doslovný překlad „hnědá pole“ se zatím nepoužívá a mohl by být zavádějící. Česká terminologie je zatím nesjednocená, ministerstvo pro místní rozvoj používá výraz „deprimující zóny“, zatímco ministerstvo životního prostředí mluví o „narušených pozemcích“. Termín brownfields používáme proto, že je krátký,

výstižný a po vysvětlení jasný. Výhodou také je, že je pod ním možné hledat další informace na webových vyhledávačích, jelikož je to termín mezinárodně užívaný.“

Další autorka Kadeřábková k českému překladu uvádí: Termín „brownfields sites“, je převzat z anglického jazyka a představuje staré, nevyužívané... Pokus použít pro označení těchto lokalit pojem „úhor“ se neprosadil. V oficiálních dokumentech i v neformální komunikaci se pro svou krátkost a nezaměnitelnost nejčastěji používá přímo tento anglický termín, tedy brownfields. Pozitivem tohoto pojmu je také skutečnost, že jej lze s výhodou použít při vyhledávání ve světových webových vyhledávačích. (Kadeřábková B., 2009)

Jednotlivé definice pojmu brownfields jsou většinou podobné ba dokonce stejné. Jednotná definice brownfields zatím neexistuje. (Nový A., 2004) Je správné používat pojem brownfields a nepřekládat ho do českého jazyka. Tento termín vyjadřuje závažnou skutečnost a každý se nad ním pozastaví a vyhledá spíše než deprimující zóny. Ovšem v praxi se můžeme setkat s neznalostí tohoto pojmu, proto je nutné přeložení a víceslovné vysvětlení. (Hasalová T., 2012)

3.1.2 Vymezení pojmu a jeho problematika

Pojem brownfields můžeme na našem území označit jako mladý, protože se s ním zde nesetkáváme příliš dlouho. První začátky častějšího používání slova se datují se vstupem České republiky do Evropské unie (EU) v roce 2004. Díky čerpání fondů z EU se naše vláda více zaměřila na revitalizaci těchto problémových lokalit.

Vznik brownfields lze vysvětlit jak ekonomickými, sociálními, tak i jinými změnami. Hlavně ekonomické změny přinesly krach mnoha podnikům, nebo docházelo k opouštění větších měst a vesniček. Sídla často přestala být užívána, protože činnost, pro kterou byla sídla vystavěna, byla ukončena. Nemusíme se dívat přes hranice naší země, i v České republice se najde mnoho podobných jevů. Brownfields mohly vzniknout například po změně komunistického režimu, kdy nastalo několik ekonomických a společenských změn. Došlo k uzavření továren (textilní a sklářský průmysl), které nebyly schopné konkurovat okolí a hlavně rozvoji ve světě. (Böhm P., 2012)

Patří sem i pozemek, který byl tak poškozen výstavbou nebo využíváním, že není schopen využití bez regenerace. Jsou to také pozemky nebo půdy, které nebyly

využívány ke vhodným účelům podle územního plánu, u kterých došlo k znečištění. (Adams, Watkins, 2002)

Autorka Božena Kadeřábková se k vymezení pojmu brownfields staví takto: Obecně lze brownfields označit za komplexy, které ztrácejí či již ztratily své původní funkční využití. Obvykle se nacházejí v blízkosti sídelních útvarů (v centru nebo na okraji, výjimečně i mimo něj), dosahují větší rozlohy (v ČR se systematicky evidovaly areály 2 ha a více) a v převážné míře jsou nositeli ekologické zátěže. Jedná se především o bývalé průmyslové areály, krajinu poškozenou těžbou a okrajově je možné mezi brownfields zařadit i opuštěné vojenské komplexy. V poměrně masivním rozsahu postihl stejný osud i řadu zemědělských areálů, kterými jsou např. velkokapacitní kravíny, seníky, silážní jámy apod. Specifické venkovské brownfields představují také bývalé kulturní domy. Tyto betonové stavby postavené v éře socialismu jsou v současné době někdy provozovány jako pohostinská zařízení, ve většině případů však pro ně obce nemají využití. (Kadeřábková B., 2009)

Ministerstvo průmyslu a obchodu definuje pojem brownfields takto: BROWNFIELD je nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfields nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace. (MPO, 2008)

S další definicí, ne příliš odlišnou, přichází autorka J. B. Jackson. Brownfields jsou pozemky a budovy v urbanizovaném území, které ztratily svoje původní využití nebo jsou podvyužité. Často mají anebo se předpokládá, že mají ekologické poškození a zdevastované výrobní a jiné budovy. Z mnoha důvodů brownfields představují podstatnou část zastavěného území v mnoha našich městech. Brownfields nejenže mají negativní ekonomické účinky, ale mají také neblahý fyzický vliv na své širší okolí. Složitost jejich řešení, nejistoty, zvýšená rizika a náklady spojené s jejich renovací a znovu využitím, to vše odrazuje soukromý kapitál od aktivní ekonomické intervence. Brownfields pak obvykle vyžadují různé formy veřejné intervence k tomu, aby se odbouraly bariery bránící jejich rozvoji a nastartoval se proces jejich znovu využití. Jsou ale i brownfields, která z různých důvodů dlouhodobě své nové využití nenajdou. (Jackson J. B., 2004)

Díky podpoře a financování Evropské komise mohla vyjít brožura Brownfields příručka z roku 2006, která vzešla z projektu Leonardo da Vinci. Zde se také můžeme setkat s další definicí pojmu brownfields.

Brownfields jsou plochy, které:

- jsou dotčeny předcházejícím užíváním a užíváním okolních pozemků,
- jsou opuštěné nebo nedostatečně využívané,
- mají skutečné nebo očekávané problémy s kontaminací,
- jsou hlavně v městských oblastech,
- vyžadují zásah, aby mohly být vráceny k prospěšnému využívání (Brownfields příručka, 2006).

Lokality typu brownfields mohou bezesporu způsobit různou řadu problémů, které se mohou dělit do několika kategorií. Jako příklad jsou uvedeny problémové okruhy, jak je rozdělila Kadeřábková.

„Základní okruhy problémů, které brownfields způsobují či negativně ovlivňují, lze rozdělit do následujících skupin:

ekonomické

- zhoršení podnikatelského klimatu,
- ztráta atraktivity území pro investory i obyvatelstvo,
- ztráta atraktivity území pro návštěvníky (ohrožení rozvoje cestovního ruchu),

finanční

- pokles daňové výtěžnosti, ztráta daňové základny,
- pokles výnosu z místních poplatků,
- pokles mimořádných příjmů municipalit (např. sponzorských darů),
- zmenšení objemu místních rozpočtů, riziko schopnosti financovat stávající veřejné statky,

územní

- deprivace okolí,
- podporování nové výstavby (urban sprawl),

ekologické

- ekologické škody (a jejich prohlubování),

- znečištění horninového prostředí,
- kontaminace staveb a technické infrastruktury,

sociální aspekty

- vyšší nezaměstnanost,
- sociální degradace,
- potřeba sociálních dávek,
- zvýšení kriminality.“ (Kadeřábková B., 2009)

V lokalitách typu brownfields je možno nalézt i další problémy. Například autor Nový uvádí, že brownfields představují daleko širší a složitější škálu problémů, než jsou jen komplikace hygienické a bezpečnostní. Jejich existence přináší tyto charakteristické jevy:

- ekonomickou retardaci,
- neschopnost oslovit nové investory,
- ve spojitosti s absencí trhu s byty zvyšování míry nezaměstnanosti,
- negativní dopad na městský život,
- snižování daňových příjmů měst i státu,
- sociální konflikty,
- tlak na zábor přírodního prostředí. (Nový A., 2004)

Z výše uváděných problémů jsou pro obce a města primární problémy finanční. Ovšem všechny problémy jsou na sobě navzájem závislé, ovlivňují se a doplňují. S finančními jsou těsně spjaté sociální problémy, jako například vyšší nezaměstnanost. Lokality typu brownfields často narušují estetickou podobu okolí, proto se i prostředí kolem těchto staveb stává neatraktivní pro investory, zájemce o bydlení, a tak klesá jejich tržní hodnota. V neposlední řadě se zde vyskytují ekologická rizika, hrozba zřícení stavby atd.

Přítomnost nevyužívané, zpustlé plochy a zdevastovaných objektů v kompaktní zástavbě snižuje atraktivitu dané lokality a hodnotu pozemků i nemovitostí pro potenciální investory, existující podnikatelský sektor i pro stálé obyvatele v jejím okolí. V oblasti se kumulují sociální, ekonomické i environmentální problémy, které ostře kontrastují se situací ve stabilizovaných nebo nových rozvojových zónách. Na jejich včasné řešení mají přímý vliv celková rozloha

postiženého území, počet budov, stav infrastruktury i rozsah starých ekologických zátěží. Realizace efektivních opatření závisí na úrovni lokálního strategického plánování, postavení problematiky v žebříčku priorit, na možnostech místního rozpočtu a schopnostech samosprávy získávat finanční prostředky z dalších zdrojů. (MŽP, 2006)

3.1.3 Typologie

Objekty brownfields je možné dělit dle nejrůznějších hledisek. Podle Kadeřábkové je velmi kvalitní je dělení z hlediska původu vzniku brownfields na šest základních skupin:

Nevyužívané průmyslové zóny v urbanizovaném území

Ke vzniku brownfields prvního typu vedla zásadní změna v orientaci českého průmyslu, kterou charakterizuje odklon od těžkého průmyslu k orientaci na produkci spotřebního zboží, automobilů a informační a komunikační techniky.

Nevyužívané administrativní objekty ve vnitřních zónách měst

Brownfields tohoto typu představují budovy, na jejichž provoz a údržbu neměla obec dostatek finančních prostředků, a proto se nepodařilo najít nového majitele.

Nevyužívané objekty Českých drah a Správy železniční dopravní cesty

U brownfields spadajících do této skupiny představuje největší problém především skutečnost, že majetek státního podniku Českých drah a Správy železniční dopravní cesty není dodnes kompletně zinventarizován a ohodnocen.

Nevyužívané objekty ozbrojených složek

Vznik tohoto typu brownfields je spojen s odchodem sovětských vojsk z našeho území a se zrušením vojenských posádek Armády České republiky, popř. ozbrojených složek Ministerstva vnitra a Celní služby.

Nevyužívané zemědělské objekty

Mnoho objektů brownfields nachází svůj původ v zemědělském sektoru. Po roce 1989 prošlo české zemědělství změnami nebývalých rozměrů počínaje

narovnáním vlastnických vztahů k půdě a konče regulací produkce jednotlivých komodit, což mělo opět za následek tvorbu nových objektů brownfields.

Pozůstatky ukončené důlní činnosti těžby nerostných surovin

Sanace a opětovné začlenění důlních objektů do okolní krajiny budou dlouhodobou záležitostí, která je ovlivněna vysokými náklady na revitalizaci území a dlouhou periodou přírodních procesů vedoucích k obnově přirozených ekosystémů.

3.1.4 Revitalizace brownfields

S pojmem brownfields v dnešní době úzce souvisí slovo revitalizace neboli jejich obnova, přestavba a následné opětovné využívání těchto lokalit.

Regenerace brownfields má také příznivý vliv na zlepšování životního prostředí. Je důležitým nástrojem pro ochranu a posílení ekologických funkcí na segmentech narušené krajiny, pro zlepšení životního prostředí obyvatel lidských sídel a pro péči o krajinu a krajinný ráz. Při stávajících možnostech čerpání prostředků z Operačního programu Životní prostředí je třeba podporovat provedení průzkumných prací možného ekologického zatížení brownfields, což vede k omezení rizikovosti projektů regenerace a tedy k vytvoření příznivějších podmínek pro vstup investorů (MPO, 2008).

Přestavba brownfields je složitý problém, který se dotýká řady dalších oblastí. Řada brownfields obsahuje staré průmyslové budovy, které vyžadují speciální zacházení z hlediska ochrany kulturního dědictví. Ovlivněno je i sociální prostředí území. Na jedné straně mají obyvatelé averzi vůči nepohodlí, doprovázejícím přestavbu, na druhé straně po úspěšné revitalizaci, má celé místo a jeho okolí prospěch z vyšší urbánní kvality a lepších sociálních podmínek. (Nový, A., 2004)

Důvody pro revitalizaci mohou být jasné, nejdůležitější jsou jednoznačně ekologická zátěž a narušení estetiky lokality. Více důvodů je uvedeno v publikaci Revitalizace „brownfields“ v obcích ČR:

- efektivní a dlouhodobě udržitelné využívání ploch v zastavěném území spojené s omezením prostorového růstu obce;
- redukce zbytečných záborů půdy pro investice „na zelené louce“, které jsou v přímém rozporu s principy udržitelného rozvoje;

- možnost dalšího environmentálně šetrného využívání nezastavěných ploch k zemědělským, lesnickým a rekreačním účelům;
- zajištění zakázek pro místní firmy při sanaci starých ekologických zátěží v lokalitách „brownfields“;
- zvětšení celkové rozlohy veřejně přístupné zeleně na administrativním území obce úpravou vhodných „vyčištěných“ ploch;
- uvolnění prostoru pro nové investice, případně objektů pro potřeby obce;
- rozvoj podnikatelského sektoru po příchodu strategického investora spojený s vytvořením nových pracovních příležitostí a poklesem nezaměstnanosti;
- růst daňových výnosů obce;
- pozitivní změna estetického vzhledu obce;
- zvýšení kvality života občanů obce.“ (MŽP, 2006)

3.2 Venkovské oblasti

Venkovské oblasti se mohou vymezovat různě. Autorka Říhová G. (2012) vymezuje venkovský prostor v České republice takto: Venkovský prostor má zásadní význam z hlediska jeho udržitelného rozvoje. Rozvoj venkova souvisí s využitím venkovského potenciálu a rozvojem jak zemědělského, tak také nezemědělského sektoru. Zároveň je nutno brát v potaz ochranu životního prostředí a krajinnotvornou funkci v souvislosti s příchodem dalších aktivit (např. cestovní ruch).

Jedná se o prostor, který dle metodiky OECD (tzv. převážně venkovské a významně venkovské oblasti) zabírá přes 90 procent rozlohy EU a žije v něm asi 60 procent obyvatelstva všech členských států EU. Venkovské oblasti v Evropské unii vytvářejí 45 procent hrubé přidané hodnoty EU-27 a je zde zaměstnáno 51 procent z celkového počtu zaměstnaných. Venkov EU se vyznačuje nízkou hustotou zalidnění. V převážně venkovských oblastech žije 38 obyvatel na km² a ve významně venkovských oblastech činí hustota zalidnění 119 obyvatel na km². Naproti tomu koncentrace obyvatelstva v převážně městských oblastech výrazně přesahuje míru zalidnění venkova a činí 632 obyvatel na km².

Ač existují různé metodiky pro vymezení venkovského prostoru, není toto vymezení jednoznačné a záleží na úhlu pohledu. Znaky, které v tomto případě bereme v úvahu, jsou např. nižší hustota zalidnění obyvatelstva, které se zabývá

hlavně zemědělskými aktivitami, urbanistické znaky a architektura, styl života a sociální vazby, převažující způsoby obživy a charakter krajiny. (Perlín R., 2010)

Obecně lze venkov definovat jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Pojem venkov tedy integruje nezastavěné i zastavěné území malých sídel – vesnic. Pro venkov je charakteristická menší intenzita sociálně ekonomických kontaktů a menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.

Přístupy jednotlivých zemí se podobají. Evropská unie používá pro klasifikaci venkovských regionů metodiku OECD, která je založena na indikátoru přepočtené hustoty zalidnění. Tato metodika vyčleňuje tři typy administrativních jednotek úrovně NUTS 3:

- Převážně venkovské regiony, kde více než 50 % obyvatel žije ve venkovských oblastech (obce s méně než 150 obyvateli na km², pozn.: limitní hodnotu je možno vzhledem k sídelní struktuře České republiky snížit na 100 obyvatel na km²).
- Významně venkovské regiony – ve venkovských obcích žije 15-50 % obyvatel.
- Převážně městské regiony – ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel.

Při vymezení kategorie venkovských obcí lze použít ukazatel počtu obyvatel jako relativně dostupný, pravidelně publikovaný a jasně definovaný ukazatel ve statistice České republiky. Česká odborná literatura zpravidla za venkovské obce považuje obce, které mají méně než 2000 obyvatel. Po přijetí nového zákona o obcích s odkazem na § 3 je častěji používána hodnota do 3000 obyvatel pro vymezení venkovských obcí. Toto kritérium však vede k vytvoření nespojitého území (vymezuje zastavěné území obce a nikoliv celé správní území obce). Venkov v České republice je osídlen méně než jednou třetinou obyvatel země. Jeho charakter je ovlivněn aspektem sociálním, ekonomickým, environmentálním a kulturně historickým. Všechny tyto aspekty jsou součástí dlouhodobého vývoje a jsou pod vlivem měnících se podmínek. (Říhová G., 2012)

Venkovské oblasti a regiony jsou často zaměňovány s pojmem obec. Definice obce může být následující: Základní územní samosprávné společenství občanů

a místo výkonu veřejné moci; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. (www.czso.cz)

Pro další vymezení venkovského prostoru se využívají především tyto přístupy:

- Velikostní kategorie obce (počet trvale bydlících obyvatel) - nejčastější hranicí je 2 000 či 3 000 obyvatel.
- Hustota zalidnění (případně počet obyvatel na zastavěnou plochu) - obvykle 100 nebo 150 obyvatel na km². „Hustotní“ ukazatele mají svá omezení. Jednak jsou velmi ovlivněny rozlohou katastru obce, jednak neberou v úvahu přechodně bydlící obyvatelstvo a vyjížděku/dojížděku.
- Další způsoby vymezení venkova - charakter sídel, využití krajiny (land use), vybavenost obcí, polarizace prostoru podle stupně zapojení do národního hospodářství (dle Evropské komise), index rurality a další.
- Možným přístupem je také negativní vymezení venkova jako neurbanizované krajiny, jako protikladu města (ve smyslu, že venkov je to, co není město). Problémem ovšem zůstane hraniční stupeň urbanizace. (www.regionalnirozvoj.cz)

Kulturní a společenské znaky venkova, tj. charakter sídla, jsou postaveny na lidských zdrojích a na kvalitativní stránce daného prostředí. Možnosti využití a údržby krajiny jsou významným způsobem závislé na charakteru osídlení a přírodním charakteru krajiny.

3.3 Kvalita života

Společenské změny mají bezesporu značný vliv na život lidí. Jejich význam je navíc umocněn faktem, že v posledních desetiletích dochází k jejich akcelerování. Rychlost, s jakou dochází v různých částech světa k bourání starých systémů a tvorbě

nových, je pozoruhodná. Efekty těchto „společenských revolucí“, promítnuté v podobě transformačních procesů do různých oblastí života, bývají pozitivní i negativní. Historie ukazuje, že díky rychlým a podstatným sociálním změnám vzniká zákonitě v určitých vývojových etapách na jedné straně skupina lidí, kteří ve svém individuálním životě pociťují spíše pozitivní přínosy, a tedy v nové době změnami získávají, na druhé straně se ovšem vytváří skupina těch, kteří z různých důvodů změnami spíše ztrácejí.

V České republice se pro období velkých a rapidních sociálních změn v období 1989 – 2000 vžilo označení „transformace“. Lze jej charakterizovat na jedné straně jako období zavádění politické svobody, tržní ekonomiky, přílivu zahraničního kapitálu a rozvoje svobodného podnikání. Na druhé straně je to také období, které přineslo bankroty firem, vznik nezaměstnanosti a dříve nebyvalé sociální nerovnosti, kdy se objevil nový typ bohatství a chudoby, tj. fenomény, které jsou vnímány mnoha lidmi jako události negativní, způsobující velké nespravedlnosti. Všechny tyto jevy se nepochybně nějakým způsobem odrazily v reálném životě českých občanů. (Hnilicová H., 2005)

Kvalita života je velmi široký pojem. Zkoumá materiální, psychologické, sociální, duchovní a další podmínky pro zdravý šťastný život člověka. Komplexní pohled na život postihuje jak vnější podmínky, tak i vnitřní rozměry člověka. Při studiu kvality života je třeba brát v úvahu vývoj, proměny v prostoru a čase, společenské souvislosti, historické a kulturní kořeny, civilizační i generační změny. Při vymezení pojmu kvality života, postihování existencionálních a sociálních, subjektivních a objektivních stránek však panuje nejednotnost a nejednoznačnost. Stále chybí obecně přijímaný a teoreticky propracovaný model. Kvalita života se stává celostním pojmem.

Existuje několik významných oblastí, které bezprostředně ovlivňují kvalitu a udržitelnost života. Jde o sociální soudržnost a sociální stát, trh práce a zaměstnanost, vzdělávání, strukturu populace, bydlení, rodinu, péči o zdraví, vnější a vnitřní bezpečnost, o životní prostředí a územní potenciály rozvoje.

Kvalita života je předmětem zájmu, v jehož středu je měření a analýza pohody, kvality života (štěstí). Kvalita života lidí se v současnosti hodnotí především z ekonomického pohledu. (Holátová D., 2012)

4. Metodika práce

Uváděná metodika byla vytvořena v rámci bakalářské práce Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti (Hasalová T., 2012) pro nalezení brownfields v terénu. V této diplomové práci je použita na speciální prostor – venkov, a také pro testování na novém území (ORP Ústí nad Labem). Dále je metodika rozšířena o subjektivní rozměr, a to měření vlivu brownfields na kvalitu života obyvatel obcí.

4.1 Vymezení řešeného území

Diplomová práce se zabývá výskytem brownfields v regionech Děčínsko a Ústí nad Labem. Pro přesné vyměření území je použito administrativní členění. Oba regiony jsou vymezeny jako správní obvody obce s rozšířenou působností (ORP), tedy ORP Děčín a ORP Ústí nad Labem. Aby práce odpovídala studovanému oboru, zabývá se pouze venkovskými oblastmi, proto jsou z práce i z výzkumu vyřazeny města vyskytující se v zkoumaných oblastech. Podrobný popis obou ORP obsahuje následující kapitola. Data o ORP Děčín a ORP Ústí nad Labem jak ze socio-ekonomické části, tak i z fyzicko-geografické byla čerpána ze stránek Českého statistického úřadu.

4.2 Definice brownfields

Po důkladném prozkoumání všech dostupných zdrojů literatury, obsažených a popsanych v kapitole rešerše literatury, vzešla pracovní verze definice brownfields, která byla předkládána zástupcům obcí v terénním výzkumu (viz kapitola Terénní výzkum). Tato definice byla použita již při vypracování bakalářské práce, na kterou toto dílo navazuje. (Hasalová T., 2012)

Operacionalizační definice je tedy následující: Brownfields jsou vysvětlovány jako staré, nevyužívané, chátrající a rozpadlé budovy, jak v soukromém tak v městském nebo obecním vlastnictví, které mohou ohrožovat město nebo obec buď z ekologického, ekonomického, estetického nebo dalšího hlediska.

4.3 Typologie brownfields

V práci je použita zjednodušená typologie pro zařazení lokalit typu brownfields. Jedná se o typologii podobnou té, kterou používá Kadeřábková, ale také je z části přizpůsobena typologii Ústeckého kraje. Lokality jsou zařazeny do průmyslových objektů, zemědělských objektů, obytných objektů a ostatních objektů.

V kategorii **průmyslových objektů** se nacházejí průmyslové haly, továrny, firmy a další objekty související s těžkým nebo lehkým průmyslem.

Kategorie **zemědělských objektů** obsahuje zemědělské komplexy, stáje, chlěvy stodoly a jiné budovy dříve sloužící zemědělským účelům.

Obytné objekty se ani v jedné z typologií nenacházejí a byly do této práce přidány, protože mají ve sledovaném území značné zastoupení. Do této kategorie spadají rodinné jedno- a vícepodlažní budovy, solitérní a řadová zástavba rodinných domů, venkovské dvorové zástavby. Dále jsou zde zařazeny budovy příslušející k těmto domům, například garáže.

Kategorie **ostatní** zahrnuje velké množství druhů objektů a areálů, které již netvoří jednotlivé kategorie. Důvodem je, že se ve sledovaném území vyskytuje poměrně málo těchto objektů a areálů. Jsou to například hospody, školky, léčebny a podobná zařízení. Dále jsou zde zařazeny vojenské a celní objekty, kterých se na sledovaném území také vyskytuje velmi málo.

Kategorie pozůstatků po ukončení důlní činnosti těžby nerostných surovin v práci nebyla využita, protože se na území nevyskytují. (Hasalová T., 2012)

4.4 Terénní šetření

Terénní šetření probíhalo ve venkovských oblastech ORP Ústí nad Labem, tedy ve všech obcích bez statutu města. Aby bylo možno navázat na výsledky z terénního šetření, které proběhlo v bakalářské práci na území ORP Děčín a mohlo tak dojít ke komparaci obou zájmových území, musel být dodržen stejný postup ve všech fázích jako při terénním šetření při bakalářské práci.

První fáze terénního šetření obsahovala vlastní šetření v jednotlivých obcích, tedy prozkoumání intravilánu obcí, ale i jejich okolí. Byly prozkoumány jednotlivé zástavby obce, a z nich byly hledány lokality odpovídající definici brownfields.

Terénní šetření se zaměřilo jak na obytné lokality, tak i průmyslové a zemědělské. Objekty byly posuzovány podle vizuálního vzhledu stavby, zdali je ve zcela poškozeném, zanedbaném nebo zchátralém stavu.

Druhá fáze terénního šetření obsahovala návštěvu obecních úřadů. Cílem bylo konzultování zjištěných údajů z první fáze se zástupci obcí. Tedy zda se opravdu jedná o lokality typu brownfields, nebo jestli jsou využívány pouze sezónně.

Po probrání vytipovaných lokalit z první fáze se zástupci obcí následovala třetí fáze, a to řízený rozhovor se zástupci obecních úřadů týkající se lokalit typu brownfields, který vycházel ze tří následujících otázek.

- 1) Nachází se v obci staré, nepoužívané a zchátralé objekty, jak v soukromém tak v obecním vlastnictví?
- 2) Pokud ano k čemu tyto objekty sloužily a v současnosti slouží?
- 3) Co se s těmito objekty plánuje do budoucna?

Odpovědi jsou stručně zaznamenány v kapitole s názvem Terénní šetření - výsledky v řešeném území. Pod některé obce je připsána poznámka, pokud byly v obci nalezeny další lokality, které by bylo možné zařadit do kategorie brownfields a zástupci obcí se o nich nezmínili. Data a hodnoty jsou přehledně zaznamenány v Tabulkách č. 2 a 3., které obsahují údaje z druhé i třetí fáze terénního šetření a rozdělení jednotlivých lokalit do skupin podle původního účelu. (Hasalová T., 2012)

Jedná se o empirický výzkum, který probíhal na novém sledovaném území (ORP Ústí nad Labem) v lednu roku 2014 a na území ORP Děčín v lednu roku 2012.

4.5 Anketní šetření

Pro anketní šetření byly vybrány 3 obce z každé řešené oblasti, které po terénním šetření vykazovaly větší výskyt lokalit typu brownfields. Cílem jednoduché ankety bylo zjistit, zdali jsou obyvatelé obcí seznámeni s problematikou brownfields, jak je tato problematika ovlivňuje a jak se k těmto objektům staví. Dále bylo anketní šetření použito pro dokreslení výsledků z terénního šetření. Dotazování obyvatelé vybraných obcí byli vybráni náhodně.

Anketní list je přiložen jako Příloha 1. Zjištěné výsledky jsou přehledně zaznamenány v kapitole Anketní šetření – výsledky. Výsledky jsou zpracovány verbálně a pomocí Grafů 2 a 3 a Tabulek 5, 6, 7, 8 a 9 uvedených ve zmíněné kapitole. Grafy byly zpracovány pomocí programu Microsoft Office Excel 2007.

4.6 Tvorba map

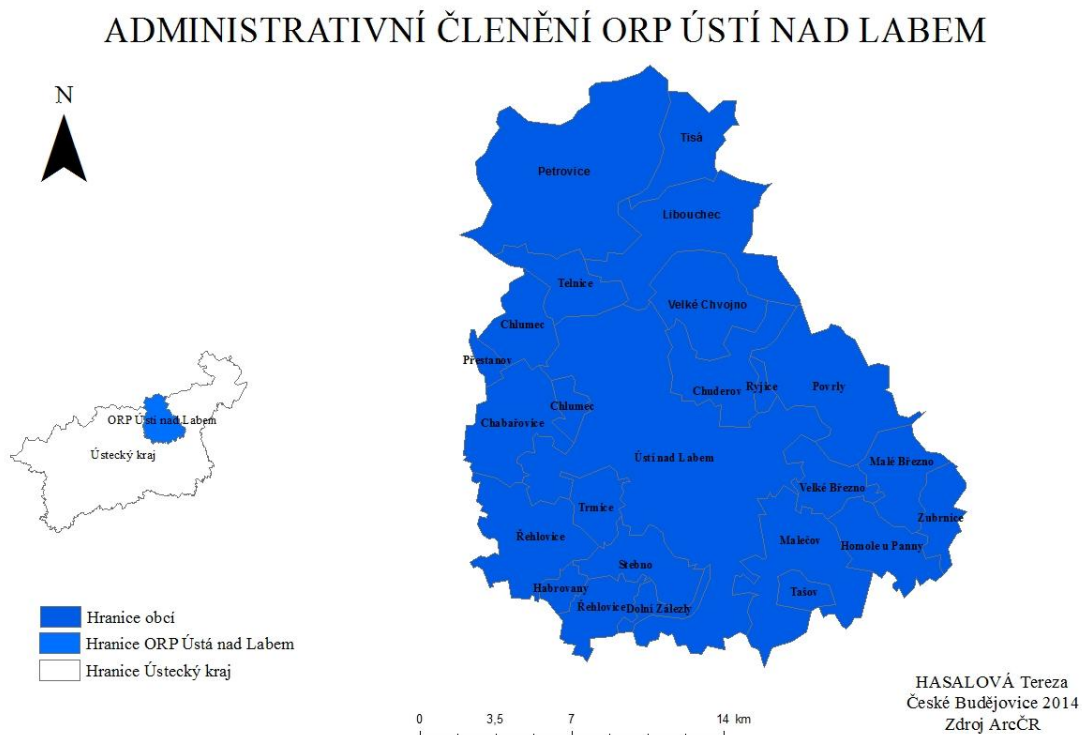
Použité mapy jsou vytvořené v programu ArcMap. Jednotlivé vrstvy pocházejí z databáze ArcČR 500. U Map 5 a 6, které jsou pro práci klíčové, je použita metoda bodového jednoduchého kartodiagramu, ve kterém jsou zaznamenány absolutní hodnoty počtu lokalit typu brownfields v ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín velikostí jednotlivých bodů. Mapy 2, 4, 7 až 12 jsou součástí charakteristik zájmových území.

5. Charakteristika řešeného území

5.1 ORP Ústí nad Labem

5.1.1 Fyzicko-geografická charakteristika

Mapa 1: Administrativní členění ORP Ústí nad Labem. Zdroj: Vlastní zpracování.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Ústí nad Labem se nachází v severních Čechách v Ústeckém kraji v okrese Ústí nad Labem. Tento správní obvod obce s rozšířenou působností obsahuje tedy i krajské město Ústí nad Labem. ORP Ústí nad Labem hraničí na severu se Spolkovou republikou Německo, na východě s okresem Děčín, na jihu s okresem Litoměřice, na západě s okresem Teplice a na jihozápadě s okresem Lovosice. Všechny tyto okresy spadají do Ústeckého kraje.

Celý správní obvod ORP Ústí nad Labem tvoří 203 katastrálních území, které dále tvoří 23 obcí, z nichž mají 4 statut města. Administrativní členění ORP Ústí nad Labem je znázorněno na Mapě 1. Celková výměra celé sledované oblasti je 40 473 ha, což představuje 7,6 % rozlohy Ústeckého kraje. Největší plochu na území zabírá zemědělská půda a to 182 km². Velkou část dále zaujímají lesní pozemky, téměř 130 km². Zastavěná plocha zaujímá nejmenší území a to 9 km². Hustota zalidnění

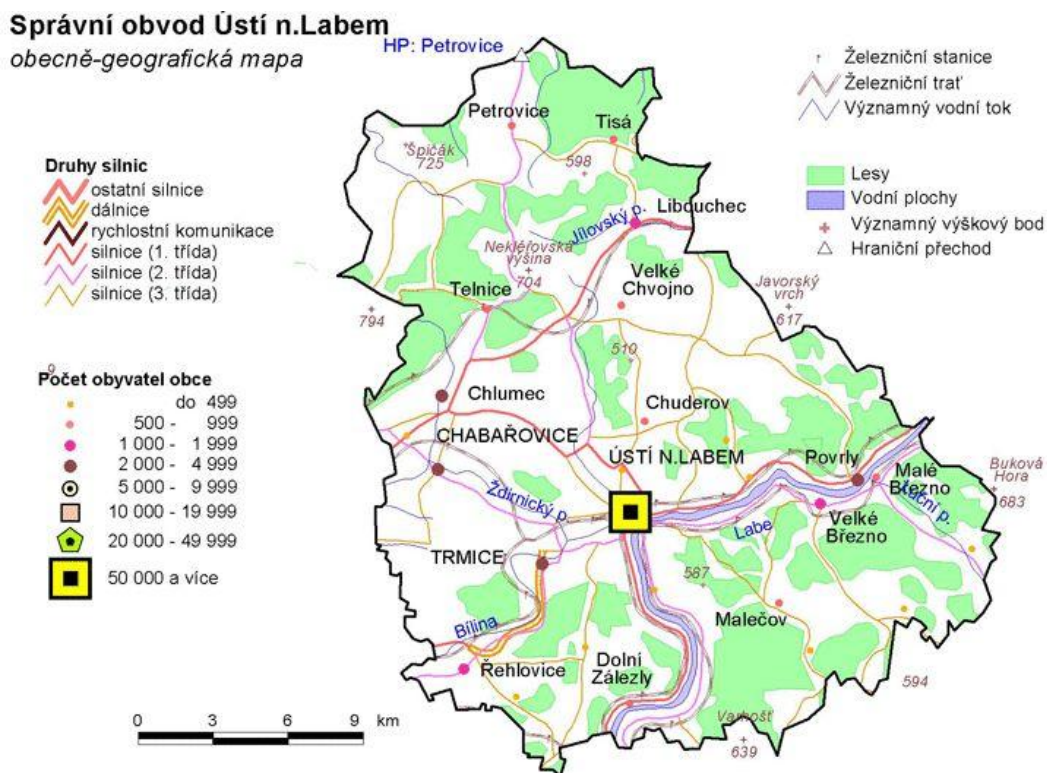
činí 295,8 obyv. /km², což několikrát převyšuje hustotu zalidnění celého kraje. Do sídla ORP Ústí nad Labem je soustředěno 80% všech obyvatel z obvodu.

Nejvýše položený bod v území je vrch Špičák ve výšce 723 m n. m., nejnižší položený bod se nachází jižně od města Ústí nad Labem na levém břehu řeky Labe vy výšce 250 m n. m..

Území ORP Ústí nad Labem je odvodňováno především tokem prvního řádu Labem. Další řekou odvodňující území je levostranný přítok řeky Labe, řeka Bílina. Velký přínos pro území tvoří i Ždírnický potok. Jedná se o největší potok v ORP Ústí nad Labem a také o největší levostranný přítok řeky Bíliny. Další větší a neméně důležitý potok je Jílovský potok.

Na území regionu zasahuje CHKO České Středohoří, CHKO Tiské stěny a také nejzápadnější část CHKO Labské pískovce. Při hranici se Spolkovou republikou Německo se rozkládají Krušné hory. Obecně geografické charakteristiky se nachází v Mapě 2.

Mapa 2: Správní obvod Ústí nad Labem, obecně – geografická mapa. Zdroj: <[https://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/geograficka_mapa_spravniho_obvodu_usti_nad_labem/\\$File/4214.jpg](https://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/geograficka_mapa_spravniho_obvodu_usti_nad_labem/$File/4214.jpg)>

5.1.2 Socio-ekonomická charakteristika

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Ústí nad Labem je trvale obýváno 119 716 obyvateli. Stejně jako v celé České republice, i zde je možné sledovat trend většího počtu žen než mužů. Většina obyvatel se koncentruje do sídla správního obvodu do Ústí nad Labem. Z obcí, na které je diplomová práce zaměřena, má nejvíc obyvatel obec Velké Březno, a to 2 219 obyvatel. Naopak nejméně obyvatel má obec Tašov, 151 obyvatel.

Průměrný věk obyvatelstva v ORP Ústí nad Labem je 40,1 let. Ženy mají průměrný věk 42 let, muži o něco nižší (39,1 let). Opět se zde projevuje celorepublikový trend.

Míra nezaměstnanosti pro ORP Ústí nad Labem byla k 31. 12. 2011 14,35 %. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v obci Tašov, a to 18,9 %. Nejmenší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v obci Zubrnice, 10,6 %.

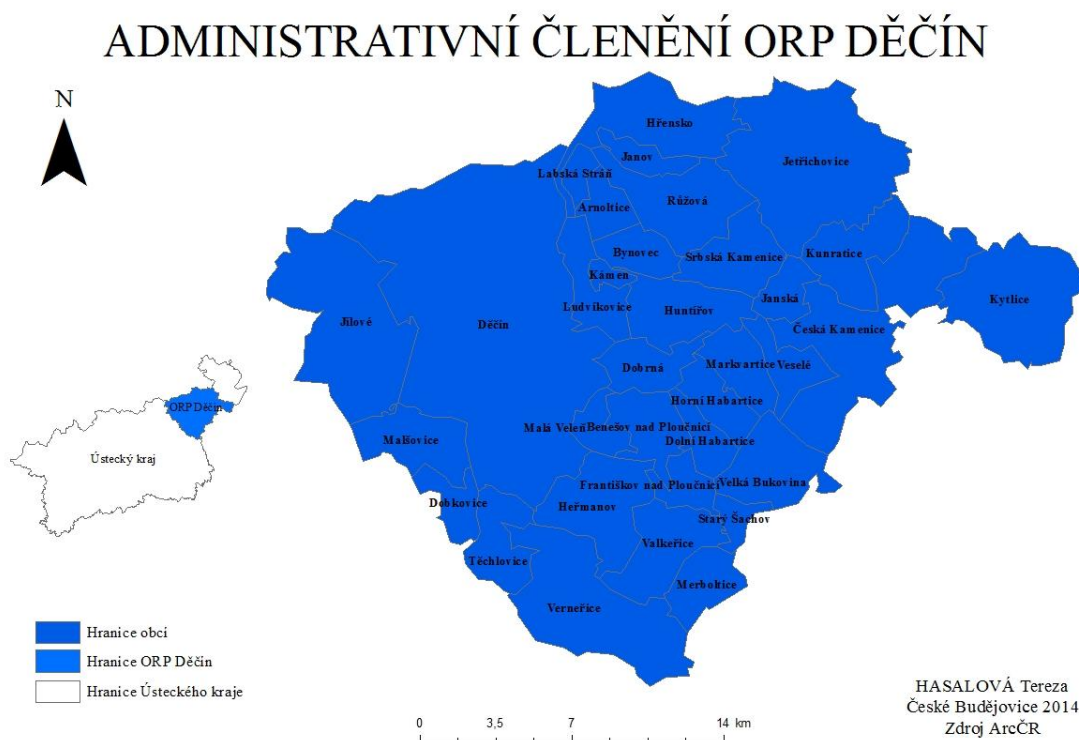
V ORP Ústí nad Labem je celkem 52,75 % ekonomicky aktivních obyvatel. Nejvíce osob je zaměstnáno v průmyslu (20,85 %), dále pak ve školství a zdravotnictví (12,03 %), obchodu (10,34 %) a v dopravě (9,98 %).

Územím prochází několik důležitých dopravních tepen, jak silničních a železničních, tak i vodních. Díky průtoku řeky Labe zde funguje lodní doprava s dlouhou historií. Silniční síť území tvoří jak silnice I., II. i III. třídy a rovněž dálnice D8. Důležitou silnicí I. třídy je silnice I/62, která vede z Ústí nad Labem přes Děčín a hraniční přechod Hřensko dále do Německa. Další silnice první třídy je I/13 Karlovy Vary – Chomutov – Ústí nad Labem – Děčín – Liberec – státní přechod Habartice/Zawidów. Poslední silnicí první třídy je I/30 přes Lovosice, Ústí nad Labem dál do Chlumce. Územím prochází i železniční koridor – železniční trať č. 090 Praha – Ústí nad Labem – Děčín – Drážďany. Silniční přechody jsou Hřensko – Schmilka, Jílové/Sněžník – Rozenthal. Lodní hraniční přechod je Dolní Žleb – Schöna a železniční je přechod je Děčín – Bad Schandau.

5.2 ORP Děčín

5.2.1 Fyzicko-geografická charakteristika

Mapa 3: Administrativní členění ORP Děčín. Zdroj: Vlastní zpracování.

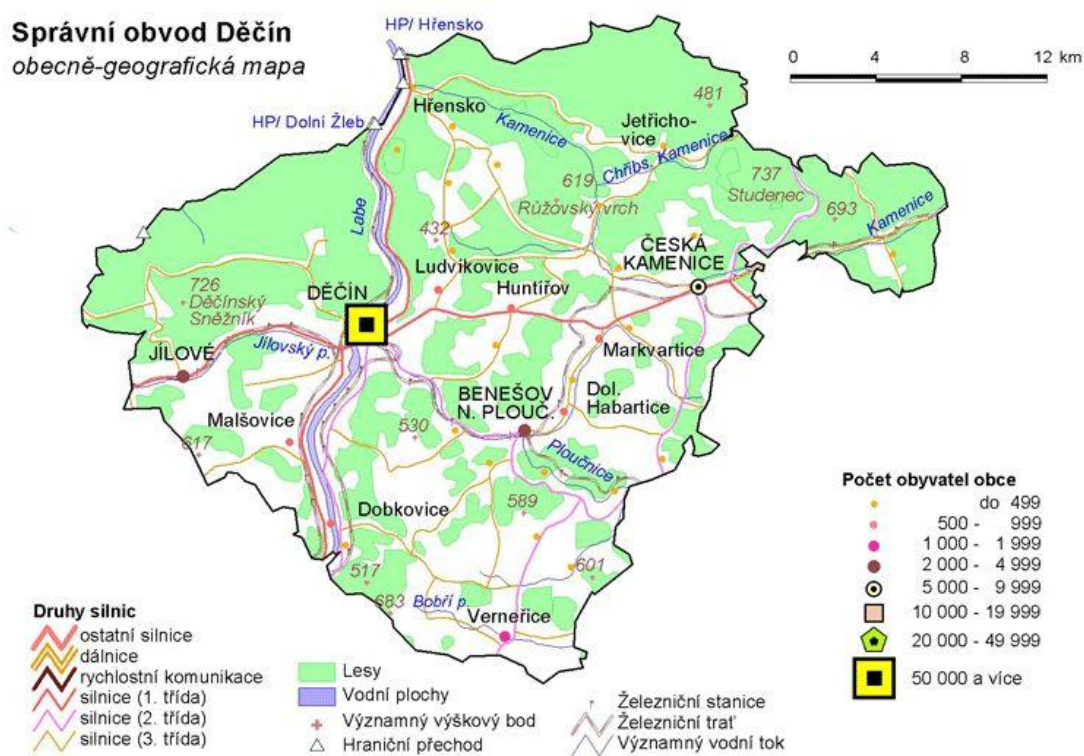
Správní obvod ORP Děčín se nachází v severních Čechách v Ústeckém kraji v okrese Děčín. Území je vymezeno na severu státní hranicí se Spolkovou republikou Německo. Na jižní straně sousedí s okresem Ústí nad Labem a okresem Litoměřice, spadající do Ústeckého kraje. Na východě hraničí s okresem Česká Lípa, spadající do Libereckého kraje. Na severovýchodě hraničí s obcemi Varnsdorf a Rumburk, které spadají do okresu Děčín.

ORP Děčín tvoří celkem 192 katastrálních území, do kterých spadá 34 obcí, z nichž 5 obcí má statut města. Na Mapě 3 je vyznačeno administrativní členění ORP Děčín. Výměra území ORP Děčín tvoří 55 371 ha. Díky tomu je největším správním obvodem v Ústeckém kraji, zaujímá téměř 11 % celé rozlohy kraje. Velkou částí se na výměře podílejí lesní plochy s výměrou 287 km². Zemědělská půda zaujímá plochu o velikosti 209 km². Nejméně se na výměře podílí zastavěné území plochou 8 km². Hustota zalidnění území je 141,9 ob./km².

Nejvýše položeným bodem území je Studenec (737 m n. m.). Nejnižší položený bod je výtok Labe ve Hřensku, který je zároveň i nejnižším bodem celé České republiky, s pouhými 115 m n. m.

Celá oblast správního obvodu ORP Děčín je odvodňována řekou prvního řádu Labe, pro kterou je ORP Děčín posledním územím před opuštěním České republiky. Mimo Labe území odvodňuje několik menších řek, jako levé přítoky Labe Ploučnice nebo Kamenice. Řeka Kamenice je posledním přítokem Labe před výtokem z České republiky, vlévá se do Labe v obci Hřensko. Na Mapě 4 jsou znázorněny obecně geografické charakteristiky.

Mapa 4: Správní obvod Děčín, obecně – geografické mapa. Zdroj: <[http://www.ustinadlabem.cz/so.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_decin/\\$File/4202.gif](http://www.ustinadlabem.cz/so.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_decin/$File/4202.gif)>

5.2.2 Socio-ekonomická charakteristika

Na území ORP Děčín je evidováno 78 588 obyvatel. Počet žen převyšuje počet mužů. Většina obyvatel se koncentruje do sídla správního obvodu, do Děčina a do dalších měst v ORP. Největší počet obyvatel z obcí, na které je diplomová práce zaměřena, má obec Ludvíkovice, a to 910 obyvatel. Naopak nejméně obyvatel má obec Merboltice, 170 obyvatel. Průměrný věk obyvatelstva dosahoval v ORP Děčín u žen 42,4 let a u mužů 39,5 let.

Míra nezaměstnanosti ve sledovaném území byla ke konci roku 2011 12,30 %. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v obci Merboltice, 33,9 %. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla v obci Kámen, 7,1 %. V ORP Děčín je 52,07 % ekonomicky aktivních obyvatel. Nejvíce obyvatel je zaměstnáno v průmyslu, 31,8 %, dále pak v obchodu 9,9 % a ve školství a zdravotnictví 9,3 %.

Stejně tak, jako ORP Ústí nad Labem je i ORP Děčín významnou dopravní tepnou. Prochází zde stejné hlavní silniční, vlakové a lodní trasy. Důležitá silnice I. třídy je silnice I/62, která vede z Ústí nad Labem přes Děčín a hraniční přechod Hřensko dál do Německa. Další silnice první třídy je I/13 Karlovy Vary – Chomutov – Ústí nad Labem – Děčín – Liberec – hraniční přechod Habartice. Významný je i železniční koridor – železniční trať č. 090 Praha – Ústí nad Labem – Děčín – Drážďany.

6. Přehled lokalit typu brownfields

6.1 Brownfields v České republice

Problematika lokalit a objektů typu brownfields je celonárodní problém, netýkající se pouze jednoho kraje. Jednotlivé kraje se snaží s touto problematikou bojovat. Vytváří různé databáze, zpracovávají vyhledávací studie pro zmapování, popsání a zhodnocení stavu lokalit a objektů typu brownfields. Při této práci spolupracují s jednotlivými ministerstvy České republiky, která pro tyto účely zajišťují finance z Evropské unie. Po celé republice vznikají programy pro podporu regenerace brownfields a vyhledávají se sponzoři pro podporu obnovy těchto problémových oblastí. Celkové počty lokalit a objektů typu brownfields jsou ale nejasné a neustále se mění. Proto je velmi obtížné všechny zmapovat.

Na základě Vyhledávací studie (Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields v ČR zpracovaná agenturou CzechInvest ve spolupráci se všemi kraji v letech 2005–2007) bylo v ČR lokalizováno 2355 brownfields, které zaujímají rozlohu 10 326 ha s celkovou zastavěnou plochou cca 4 206 930 m² (cca 421 ha). Studie provedla syntézu dat ze všech krajů kromě Prahy, evidovala brownfields od velikosti cca 1 ha, ale nezahrnuje tzv. „těžební brownfields“. Hrubý odhad nákladů na revitalizaci těchto lokalit je 200 mld. Kč. Celkový počet brownfields je ale podstatně vyšší, v roce 2004 se uváděl odhad 8,5 – 11,7 tis. lokalit typu brownfields o celkové rozloze 27 – 38 tis. ha. (MPO, 2008)

V současné době je na území České republiky podle Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields v ČR z roku 2007 celkem 2355 brownfields o rozloze zhruba 11 000 ha. Uváděný počet brownfields ovšem není konečný. Studie analyzovala data ze všech krajů kromě Prahy, sledovala brownfields od určité minimální velikosti a nezahrnula brownfields vzniklé těžební činností (www.brownfieldy.cz).

Všechny uváděné počty brownfields jsou již zastaralé a předpokládá se, že jejich počet vzrostl. Pro zmapování počtu a stavu lokalit a objektů typu brownfields byla vytvořena Národní strategie regenerace brownfieldů. Jedná se o projekt z roku 2005, který si udal několik cílů.

Základním cílem Strategie je vytvoření vhodného prostředí pro rychlou a efektivní realizaci regeneračních projektů a prevenci vzniku nových brownfields.

Střednědobé cíle (v horizontu do roku 2013) a způsob jejich dosažení:

- *Maximální zapojení dostupných evropských zdrojů pro regeneraci brownfields v programovacím období 2007 – 2013.*

Podpora přípravy projektů tak, aby bylo možné do roku 2013 využít maximum disponibilních prostředků z EU fondů. V rámci předkládaných projektů jednotlivých výzev konfrontovat informace o identifikovaných brownfieldech z databází a analyzovat, které potencionálně vhodné projekty by se mohly a měly připravovat na čerpání prostředků z EU fondů.

- *Zohlednění možnosti regenerace brownfields i pro jiné než průmyslové využití (např. smíšená městská funkce, občanská vybavenost, zemědělství, bydlení).*

Přímá i nepřímá podpora smíšených projektů regenerace.

- *Rozvoj systému vzdělávání v oblasti regenerace brownfields a zabezpečení profesionalizace veřejné správy v rámci této problematiky.*

Příprava vzdělávacích projektů a školení v rámci institucí veřejné správy a v rámci vzdělávacích programů EU pro veřejnou správu i pro širokou veřejnost, kde mohou být využity prostředky operačních programů zaměřených na rozvoj lidských zdrojů (Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program lidské zdroje a zaměstnanost, Regionální operační programy) nebo případně technické asistence operačních programů.

Dlouhodobé cíle (za horizont roku 2013):

- Snížení počtu brownfields a záborů zemědělské půdy pro novou výstavbu v souladu s principy udržitelného rozvoje.
- Prevence vzniku brownfields.
- Zlepšení kvality urbanizovaného prostředí a socioekonomický rozvoj postižených regionů.
- Zlepšení kvality životního prostředí a odstraňování starých ekologických zátěží v brownfieldových lokalitách (střednědobý i dlouhodobý cíl).
- Cílené a efektivní využití veřejných prostředků pro podporu regenerace brownfields, kde je veřejný zásah nezbytný a odůvodnitelný.
- Zavedení a zajištění aplikace nejlepší praxe při realizaci projektů regenerace brownfields, podpora profesionálně řízené realizace regenerace. (MPO, 2008)

6.1.1 Národní databáze brownfieldů

Národní databáze brownfieldů je internetový portál dostupný na adrese <http://www.brownfieldy.cz/> , který nabízí lokality připravené pro plány domácích i zahraničních investorů. Databáze slouží především k přehledu a zaznamenávání lokalit a objektů typu brownfields na území celé České republiky. Nabízí celistvé informace o lokalitách, rozdělených podle krajů pro snazší vyhledávání, ale také informace o způsobech jejich možného využití a financování jejich regenerace. Databáze také přispívá k tvorbě podkladů pro stanované priority regenerace brownfields a pro tvoření regeneračních programů a plánů. V neposlední řadě také slouží k statistickým účelům, protože podává přehledné informace o výskytu a počtech brownfields na území jednotlivých krajů.

Databáze slouží k:

- evidenci brownfields na celém území České republiky,
- výběru lokalit pro jejich budoucí využití a urychlení jejich regenerace,
- jako podklad pro stanovení priorit regenerace, tvorbu regeneračních programů a plánů,
- vytipování objektů pro projekty s veřejnou podporou,
- statistickým účelům. (www.brownfieldy.cz)

Provozovatelem internetové databáze je příspěvková organizace pro podporu podnikání a investic CzechInvest, konkrétně jedno z jejích oddělení – Oddělení pro regeneraci brownfields. Agentura CzechInvest je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest se problematikou brownfields zabývá dlouhodobě. Ve spolupráci s jednotlivými kraji nejprve zpracovala Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfields, na kterou navazuje Národní strategie regenerace brownfields. Veřejně přístupná Národní databáze brownfields je jeden z nástrojů plnění cílů Strategie. (www.brownfieldy.cz)

Internetový portál poskytuje informace hlavně širší veřejnosti a potencionálním investorům, zájímajícím se o lokality a objekty typu brownfields. Po přihlášení mohou být seznámeni nejenom s polohou, velikostí a stavem vybraného brownfields, ale také s vlastnickými vztahy, detailnějším popisem

objektu, ekologické zátěži brownfields na okolí a i jeho připravenosti k regeneraci. Je zde i možnost přidání lokalit a objektů typu brownfields do databáze.

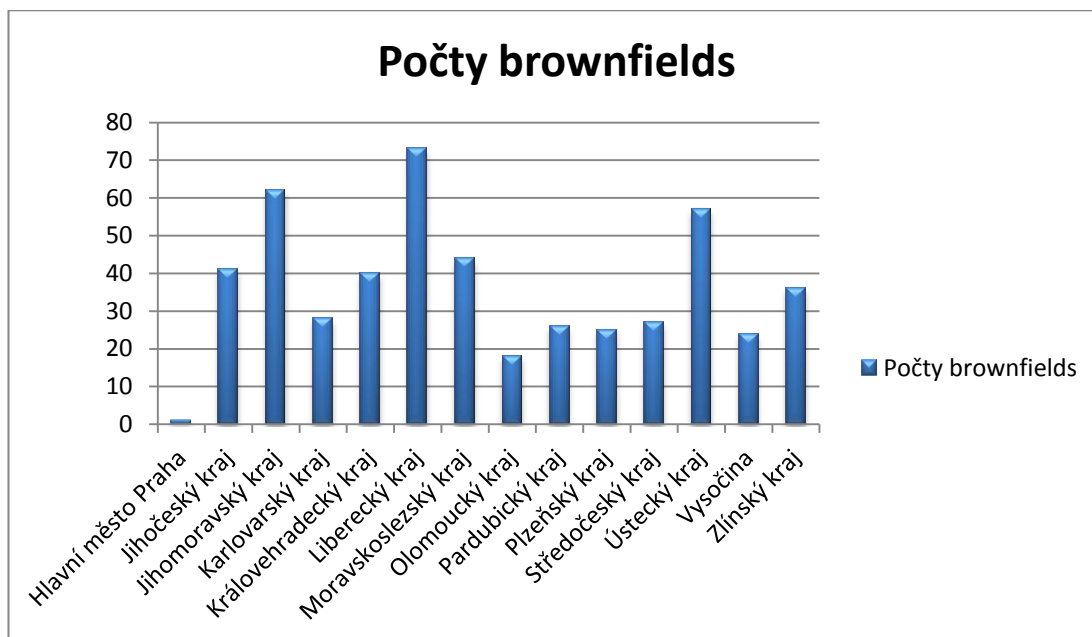
Podle databáze se na území okresu Ústí nad Labem nachází čtyři objekty brownfields. Jedná se o průmyslové továrny. Tři z nich se nachází přímo v krajském městě Ústí nad Labem a jeden ve městě Trmice. V okrese Děčín se podle databáze nachází 12 objektů typu brownfields. Přimo v ORP Děčín se nachází dva průmyslové objekty, a to ve městech Děčíně a České Kamenici. Dále pak jeden objekt dříve sloužící pro dopravu a jeden vedený jako veřejná vybavenost. Oba se nachází ve městě Děčín. Databáze je zaměřena pouze na velké průmyslové objekty na území měst, které jsou velmi atraktivní pro investory. Bohužel se vůbec nezaměřuje na menší objekty brownfields vyskytující se ve venkovském prostoru.

Na území celého Ústeckého kraje se podle Národní databáze brownfieldů nachází 57 objektů brownfields různého stavu a různého původního využívání. V Tabulce 1 jsou zobrazeny počty brownfields zaznamenaných v Národní databázi brownfieldů rozdělených podle krajů. Tyto údaje jsou dále zobrazeny do Grafu 1.

Tabulka 1: Počty brownfields podle Národní databáze brownfieldů (2014). Zdroj: Národní databáze brownfieldů – upraveno autorkou.

	Počty brownfields
Hlavní město Praha	1
Jihočeský kraj	41
Jihomoravský kraj	62
Karlovarský kraj	28
Královehradecký kraj	40
Liberecký kraj	73
Moravskoslezský kraj	44
Olomoucký kraj	18
Pardubický kraj	26
Plzeňský kraj	25
Středočeský kraj	27
Ústecký kraj	57
Vysočina	24
Zlínský kraj	36
Celkem	502

Graf 1: Počty brownfields podle Národní databáze brownfieldů. Zdroj: Národní databáze brownfieldů – upraveno autorkou.

Z Grafu 1, který vychází z údajů z Národní databáze brownfieldů, je zřejmé, že nejvyšší počet brownfields se vyskytuje v Libereckém kraji, a to celkem 73 objektů. Dále následuje Jihomoravský kraj (62 objektů) a Ústecký kraj (53 objektů). Naopak nejméně objektů se nachází v Olomouckém kraji, 18 objektů. Celkem tedy podle databáze na území České republiky nachází 502 objektů a lokalit typu brownfields. Tato hodnota nemůže být brána jako konečné číslo, protože databáze obsahuje převážně velké průmyslové a další objekty a nevyskytují se v ní menší, například obytné, objekty. Databáze je tvořena veřejnými osobami, ne odborníky, kteří by se hlouběji zabývali problematikou brownfields a detailněji by mapovali území České republiky.

6.2 Brownfields v Ústeckém kraji

Formování průmyslové tradice na území kraje vychází už z počátků industrializace českých zemí. Již před průmyslovou revolucí zde existovaly základy řemeslné a manufakturní výroby i těžby nerostných surovin. Zásadní rozvoj průmyslu přichází ale právě v souvislosti s nástupem průmyslové revoluce po roce 1870. Díky postupnému šíření nových způsobů výroby a technologií ze západní Evropy patřil kraj k nejrychleji a nejintenzivněji „zasaženým“ oblastem monarchie. Dynamika rozvoje průmyslu byla stimulována relativní geografickou blízkostí

a sociálně kulturní provázaností s německým prostředím, koncentrací obyvatelstva a výskytem surovinových zdrojů. Na těchto základech stály zejména prvotní úspěchy textilního průmyslu v celých severozápadních Čechách. Regionální ekonomika se vyznačovala dynamikou, ekonomickou výkonností, vznikem nových průmyslových podniků s pokrokovými technologiemi a formováním nových společenských elit v podobě vlastníků a manažerů významných firem. Okresem s největším počtem osob zaměstnaných v průmyslu v letech 1930 - 1960 byl Děčín.

Celospolečenské změny v 90. letech 20. století a jejich důsledky přinesly pro regionální ekonomiku Ústeckého kraje (a zvláště její průmyslové struktury) poznání, že za stávajícího rozsahu není její existence v tržní ekonomice udržitelná. Muselo dojít k nutné restrukturalizaci velkých podniků s neefektivní výrobou v zájmu zachování holé existence a k ukončení provozu mnohých středně velkých podniků. (Koutský J., 2011)

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že Ústecký kraj musí být plný starých průmyslových objektů, které se dají označit za brownfields. Bližší informace o stavu těchto objektů mohou poskytnout internetové stránky Ústeckého kraje.

Samotný pozemek brownfields může být součástí mnohem většího území (jde například o autoopravnu, sklad pohonných hmot a teplárnu v bývalém jednotném zemědělském družstvu). (Ústecký kraj, 2004)

Zástupci Ústeckého kraje, kteří se zabývají touto problematikou, si jsou vědomi hrozeb které tyto objekty pro okolní krajinu představují. Negativní dopady někdejšího využití mohou být fyzické, tedy viditelné (konstrukční), nebo chemické či biologické (kontaminace). Stupeň kontaminace/devastace se v rámci lokality liší jako důsledek rozličných důvodů. Mohou být v rozmezí od jednotlivých lokalizovaných skvrn či budov, po širší a různorodější kontaminaci a devastaci. (Ústecký kraj, 2004)

Plno hnědých fleků najdete na mapě Ústí. Ty vyznačují brownfields, tedy chátrající areály a domy. Ústí je tímto jevem postiženo i v centru města a na velkých sídlištích. (Vorlíček J., 2011)

Jaký je ale přesný počet lokalit typu brownfields v Ústeckém kraji? Dá se tato informace někde nalézt? Pro získání této informace Ústecký kraj vytvořil databázi, do které byly vkládány objekty typu brownfields s popisem jejich velikosti, stavu, původního využití a dalších. Databáze byla přístupná na internetových stránkách

Ústeckého kraje, kde si ji každý občan mohl prohlédnout a sám se i zapojit do jejího vytváření. V současné době je databáze bohužel nefunkční.

V letech 2003 a 2004 byl Ústecký kraj spolu s krajem Moravskoslezským součástí pilotního projektu Phare 2001 CZ.01.10.02 „Strategie regenerace brownfields“ organizovaného agenturou CzechInvest. Tento projekt zpracovávala společnost Parsons Brinckerhoff, Ltd. z Velké Británie. Jedním z jeho výstupů byla databáze původně cca 500 lokalit brownfields, kterou návazně Ústecký kraj s využitím shodné metodiky rozšířil až na více než 835 lokalit v kraji.

Souhrnně lze konstatovat, že Ústecký kraj se problematikou brownfields dlouhodobě zabývá, má zmapované lokality jak ve velkých městech a jejich okolí, tak na venkově (vč. horských oblastí). Ukazuje se, že jedním z největších problémů jsou roztržité nebo dokonce neznámé majetkoprávní vztahy k daným lokalitám. Ve většině případů jsou lokality brownfields v majetku soukromých osob, ať již fyzických nebo právnických. Jejich velikost je od několika stovek čtverečních metrů (jednotlivé budovy) až po areály přesahující 10 ha a mohou vykazovat i ekologickou zátěž. (Sixta J., 2007)

Pozitivem Ústeckého kraje je, že se zabývá i revitalizací objektů a lokalit typu brownfields. Využívá k tomu prostředky poskytované Evropskou unií.

7. Terénní šetření - výsledky

7.1 Terénní šetření v obcích ORP Ústí nad Labem

Před samotným dotazováním zástupců obcí byly jednotlivé obce prozkoumány s cílem nalezení objektů, které by bylo možné zařadit do kategorie brownfields. Po nalezení lokalit typu brownfields byly objekty dále rozděleny do skupin podle jejich původního určení, a to na obytné objekty, zemědělské, průmyslové a jiné.

Po prozkoumání obce následovala návštěva zástupců obcí na obecních úřadech. S nimi byly zkonzultovány nalezené objekty v jejich obci. Dále se zástupci obcí probíhal řízený rozhovor, vycházející se tří následujících otázek.

1. Nachází se v obci staré, nepoužívané a zchátralé objekty, jak v soukromém tak v obecním vlastnictví?
2. Pokud ano k čemu tyto objekty sloužily?
3. Co se s těmito objekty plánuje do budoucna?

Odpovědi zástupců obcí jsou ve stručném podání následující:

Dolní Zálezly

1. Přímo v obci a blízkém okolí se nachází pouze jeden zchátralejší objekt.
2. Jedná se o historickou budovu z roku 1701, která sloužila jako zájezdní hostinec.
3. Do budoucna se plánuje objekt přestavit a předělat na restauraci s ubytováním.

Habrovany

1. Nejsme si vědomi přítomnosti těchto objektů v naší obci.

Homole u Panny

1. V naší obci se nacházejí 2 zchátralé objekty.

2. Jeden je soukromý a byl součástí bývalého mlýna. Druhý sloužil jako hájovna.
3. Soukromý objekt už má nového majitele a plánuje ho opravit, Druhý objekt (hájovna) je v církevní restituci. Tento objekt je částečně zbořen a čekáme, jak církev s tímto objektem naloží.

Pozn.: V obcích spadající pod Homole u Panny bylo nalezeno celkem 5 zchátralých obytných a rodinných domů

Chuderov

1. Přímo na území obce Chuderov se žádné zchátralé objekty nenacházejí, obec je plná novostaveb rodinných domů. Ovšem v obcích spadající pod Chuderov je situace jiná.
2. Asi nejproblémovější je obec Lipová, kde se nacházejí dva zcela vybydlené a zdemolované bytové domy. A dále tři zemědělské objekty, sloužící jako statky.
3. Všechny objekty jsou v soukromém vlastnictví a obec nemá o záměrech majitelů žádné informace.

Pozn.: V blízkosti obce byl nalezen jeden zchátralý průmyslový objekt dříve sloužící jako sklad. Dále se v přilehlých obcích nacházejí 3 opuštěné obytné domy.

Libouchec

1. S problematikou brownfields jsem seznámen a bohužel se nevyhnul ani naší obci. Přímo v obci je obytný dům, areál ČSAD a bývalý kravín.
2. Obytný dům je bývalá roubenka, na kterou byla uvalena exekuce od banky, nikdo se o ni dále nestaral, budova zchátrala a spadla. Dále areál ČSAD, který se nachází ve středu obce, také chátrá a stává se nebezpečným pro obyvatele. Poslední je bývalý kravín, který se již nevyužívá.
3. Majitelé jsou všechno soukromí vlastníci bez zájmu o opravu objektů. Obec by i měla zájemce o koupi areálu ČSAD, ale majitel nespolupracuje. Na snahy obce majitelé nereagují, protože se většinou jedná o velmi finančně nákladné opravy.

Pozn.: Přímo v obci byl nalezen objekt, zařazen do kategorie ostatní, a to stará kaplička. Dále jedna průmyslová hala. V nedalekém okolí obce byly nalezeny dva zemědělské objekty. Zchátralé a opuštěné objekty, dříve sloužící k bydlení, se na území obce nachází čtyři. V nedávné době přibyl další obytný objekt - roubenka, který vyhořel.

Malé Březno

1. Ano, i naše obec je postižena výskytem těchto objektů.
2. Jedná se o bývalou železniční zastávku s výpravčí budovou, které jsou opuštěné a chátrají. Dále pak dvě vily soukromých majitelů. Jedna přímo v centru obce. Druhá v obci Přerov, která dříve sloužila jako ubytovna pro pracovníky kovohutí Povrly.
3. Budovy u železnice patří společnosti České dráhy a obec nemůže nijak zasáhnout do jejich opravy nebo odstranění. Jedna vila je zcela opuštěna bez zájmu vlastníků o opravu. Druhá je zčásti poškozená, ale majitelem je stará paní, která na opravy nemá finanční prostředky.

Pozn.: Na okraji obce byl nalezen ještě jeden objekt typu brownfields zařazený do kategorie ostatní. Jedná se o chátrající vojenský bunkr. V přilehlé obci byl nalezen opuštěný obytný dům.

Malečov

1. Ano, v obci i v přilehlém okolí se nacházejí budovy opuštěné a zchátralé, vyžadující rekonstrukce. Přímo ve vlastnictví obce není žádný objekt, pokud by byl, obec by se snažila o rekonstrukci, nebo prodej soukromníkovi se zájmem o opravu.
2. Přímo v centru města se nachází areál bývalého státního statku s několika nevyužívanými a chátrajícími budovami. Problémem je, že pozemek byl v restituci částečně navrácen původní majitelce, ale zčásti stále náleží státu. Tudíž se na pozemku nachází dva majitelé a ani jeden nejeví větší zájem o opravy nebo využívání areálu. Proto zde zasáhla naše obec, která majitele kontaktovala a vytvořila s nimi nájemní smlouvu a areál dočasně využívá

jako sběrný dvůr. Dalším objektem je rodinný dům v obci Březí, na který si stěžují i občané obce, pro jeho špatný technický stav.

3. Dlouhodobějších řešení pro areál statku je několik. Obec by areál mohla odkoupit a zrevitalizovat pomocí grantu, ale na to není bohužel dostatek finančních prostředků a zatím není žádný grant vypsán. Dále by objekty mohlo odkoupit občanské sdružení, které by vzniklo právě jen kvůli opravě areálu a mohlo by požádat o dotace na rekonstrukce. To jsou možnosti do budoucna, zatím není o žádné rozhodnuto a areál zůstává v majetku soukromníka a státu. Rodinný dům je také v soukromém vlastnictví, a to celkem 8 majitelů, ze kterých ani jeden nemá zájem o zrekonstruování objektu.

Pozn.: Přímou v obci byly nalezeny dva obytné objekty. Mimo obec a v přilehlých obcích byly dále nalezeny 2 zemědělské objekty a jeden obytný.

Petrovice

1. Objekty tohoto typu se přímo v obci nachází, vzpomenu si přibližně na dva. Na území naší obce se nachází i jeden zrevitalizovaný brownfield.
2. Jedná se o objekt areálu bývalého Koh-i-Nooru, po něm zde zůstal rozsáhlý výrobní areál. Dále pak bývalý zámeček v obci Krásný les. Ten dříve sloužil jako budova pro správce farnosti a do roku 1912 jako pivovar, nějaký čas byl opuštěn a poté zabaven vládou. Dnes je majitelem firma s ručením omezeným, která se k opravám příliš nežene. Příkladem revitalizovaného brownfields je nový multifunkční dům, ve kterém se nachází lékárna, zubař i kadeřnictví. Jiné opuštěné domy se zde nenacházejí, většina byla zbourána při vytvoření hraničního přechodu.
3. Obec do opravy a rekonstrukce objektů zasáhnout nemůže, vše je v soukromém vlastnictví a záměry vlastníků s těmito areály nám nejsou známy.

Pozn.: V obcích spadajících pod Petrovice byly dále nalezeny 4 zemědělské objekty (statky, celé areály). Dále také jeden menší průmyslový objekt. Do kategorie ostatní zapadají 3 opuštěné tržnice, nacházející se v těsné blízkosti státních hranic.

V lokalitě bylo dále nalezeno 7 brownfields spadajících do kategorie obytných. Jednalo se především o menší rodinné domy.

Povrly

1. V naší obci jsme zaznamenali několik zchátralých objektů, či objektů opuštěných a vyžadujících rekonstrukci.
2. Jedním z nich je objekt staré školy, který je z části využívám, a z části chátrá. Další je obytný dům v centru města, na který je vyhlášená exekuce z Brna, a tudíž se o objekt nikdo nestará a také chátrá. Další obytný dům se nachází v Blansku. Dále se na území obce nachází i zchátralé objekty navrácené v restitucích a to především zemědělský areál v Mirkově. V obci Mirkov se nachází další problémové místo, a to bývalá kancelářská budova státního statku. V obci Šachov se nachází zbořeniště po obytném domě. Dále v obci Lysá se nachází vodovodní síť po německých obyvatelích, která již není využívána, a zbyly z ní čtyři zchátralé vodojemy. Přímo v obci Povrly se nachází průmyslový areál společnosti Měď Povrly, který je firmou využíván pouze ze 2/3 a zbytek chátrá. Největším problémem a nejvíce na očích je bývalá fabrika v Neštědicích, která se nachází přímo u hlavní silnice na Ústí nad Labem a je ve velmi dezolátním stavu.
3. Většina objektů patří soukromým majitelům nebo firmám. V obecním vlastnictví se nenachází žádný. Část nevyužívaného areálu firmy Měď Povrly chce majitel pronajmout jiné firmě zabývající se likvidací odpadů. Fabriku v Neštědicích vlastní firma zabývající se opravou automobilů, ale její provoz byl již ukončen a o areál firma nejeví zájem.

Přestanov

1. V obci se žádné objekty brownfields nevyskytují.

Ryjice

1. Nejsme si vědomi žádných opuštěných či zchátralých objektů v obci. V obecním vlastnictví rozhodně žádné nejsou.

Pozn.: V okolí obce byl nalezen jeden zchátralý objekt, kdysi sloužící k bydlení.

Řehlovice

1. Ano, i u nás v obci můžeme nalézt objekt typu brownfields.
2. Jedná se o starý zchátralý objekt bývalého kravína.
3. Bohužel objekt je v soukromém vlastnictví. K čemu bude majiteli sloužit v budoucnu, není obecnímu úřadu známo.

Stebno

1. Naštěstí se v naší obci žádné takové objekty nenacházejí.

Tašov

1. V obci Tašov neevidujeme žádné objekty brownfields.

Telnice

1. Ano, v naší obci se několik opuštěných objektů nachází.
2. Jedná se o areál zvaný Polesí, jehož majitelem jsou Lesy ČR. Dále také vila pana Alba a bývalý mlýn, který je opravován přibližně již 7 let a stále bez konce.
3. Všechny objekty jsou v soukromém vlastnictví, tudíž s nimi obec nemůže nijak nakládat a je na majitelích, jak se k nemovitostem zachovají.

Pozn.: V obci byl dále nalezen jeden zchátralý obytný dům.

Tisá

1. V obci a okolí se několik objektů nachází. V obecním vlastnictví není žádný.
2. Přímo v obci je bývalá vila, kterou má majitel v plánu přestavět na penzion. Bohužel tento plán je již 20 let starý a stále není zrealizován. Mimo obec je bývalý dětský tábor, jehož vlastníkem je soukromník z Prahy, který má pozemky i s budovami prodat zájemci, který chce činnost tábora obnovit.

3. Obec do nakládání se soukromými pozemky nemůže nijak zasáhnout.

Pozn.: Dále bylo v okolí obce Tisá a v obcích spadajících pod obec nalezeno 11 opuštěných obytných objektů. Dále jeden průmyslový areál a jeden zemědělský

Velké Březno

1. Obec se snaží předcházet výskytu těchto objektů, a proto má zájem co nejvíce ploch a objektů revitalizovat. Přesto se zde nachází jeden větší nezcela opuštěný areál.
2. Areál je pozůstatek Benaru, který se zabýval textilní výrobou, a jeho bývalé provozovny lze nalézt po celých severních Čechách. Dnes je částečně využíván soukromou firmou a částečně chátrá. Obec se může pyšnit několika zrevitalizovanými objekty. První a velký je bývalý areál pískoven ve Valtířově, kde se dnes nachází sportovní areál. Druhý je bývalá zemědělská usedlost, kterou využívalo zoo Ústí nad Labem, jako karanténu pro zvířata. Dnes je budova zcela opravena na panství Velichov a slouží pro společenské akce, jako jsou svatby a podobně.
3. Obec nevlastní žádné poškozené nebo zchátralé objekty a o záměrech soukromníků nemá informace.

Pozn.: V okolí obce byly nalezeny dva zchátralé obytné domy.

Velké Chvojno

1. Objekty vyžadující opravy a rekonstrukce se na území obce nacházejí, ovšem všechny jsou již odkoupeny soukromými vlastníky.
2. Posledním velkým areálem jsou sklady v obci Malé Chvojno, které vlastní společnost Telecom. Dále je zde zemědělský areál, který má vlastník v plánu rekonstruovat. Dále rozpadlá stavba bývalé fary, která také v nejbližší době projde rekonstrukcí.
3. Většina objektů bude v nejbližší době procházet rekonstrukcí na náklady jejich vlastníků.

Pozn.: Dále byly v okolí obce Velké Chvojno objeveny čtyři obytné zchátralé objekty, především rodinné domy. Dalším objektem typu brownfields byly dva zchátralé zemědělské objekty.

Zubrnice

1. V Obci se žádné objekty brownfields nenacházejí.

Pozn.: Na okraji obce byl nalezen částečně zchátralý zemědělský objekt – kravín. V obci spadající pod Zubrnice byly nalezeny dva opuštěné zchátralé objekty.

Všechna data jsou zaznamenána v Tabulce 2, ve které jsou zahrnuty jak objekty označené zástupci obcí za brownfields, tak i objekty nalezené při první fázi terénního průzkumu.

Tabulka 2: Zjištěné počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Ústí nad Labem. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Dolní Zálezly	0	0	0	1	1
Habrovany	0	0	0	0	0
Homole u Panny	0	0	5	2	7
Chuderov	1	3	5	0	9
Libouchec	1	3	6	2	12
Malé Březno	0	0	3	3	6
Malečov	0	3	4	0	7
Petrovice	2	4	8	3	17
Povrly	2	2	3	5	12
Přestanov	0	0	0	0	0
Ryjice	0	0	1	0	1
Řehlovice	0	1	0	0	1
Stebno	0	0	0	0	0
Tašov	0	0	0	0	0
Telnice	1	1	2	1	5
Tisá	1	1	12	1	15
Velké Březno	1	0	2	0	3
Velké Chvojno	1	3	5	0	9
Zubrnice	0	1	2	0	3
Celkem	10	22	58	18	108

7.1.1 Zhodnocení

Během terénního šetření byly prozkoumány všechny obce v ORP Ústí nad Labem. Dále byl proveden řízený rozhovor se zástupci obcí. Těmito zástupci většinou byli starostové a starostky obcí, výjimečně jejich zástupci. Během dotazování byli zástupci obcí velmi vstřícní a pokoušeli se poskytnout co nejvíce informací o jejich obci a o zkoumaných problémových oblastech typu brownfields. Všichni zástupci své obce dobře znali a občas přidali i informace z historie obce.

Největším problémem všech obcí bylo, že se problémové lokality typu brownfields nacházejí v soukromém vlastnictví, a proto s nimi obec nemůže nijak nakládat. Často se obce setkávají s neochotou vlastníků o opravu nebo likvidaci poškozených objektů.

V celém zkoumaném území byly nalezeny všechny kategorie typu brownfields uváděné v metodice práce. Jak je zřejmé z Tabulky 2, nejvíce se ve sledované oblasti vyskytují objekty brownfields dříve sloužící pro obytné účely. Tyto objekty jsou zastoupeny počtem 58. Většinou se jedná o obytné rodinné domy a vilky, které jsou opuštěné a chátrají.

Dále se na celkovém počtu brownfields nejvíce podílí objekty brownfields, které na území zůstaly po zemědělské činnosti. Jedná se především o staré stáje, kravíny, sklady a podobně.

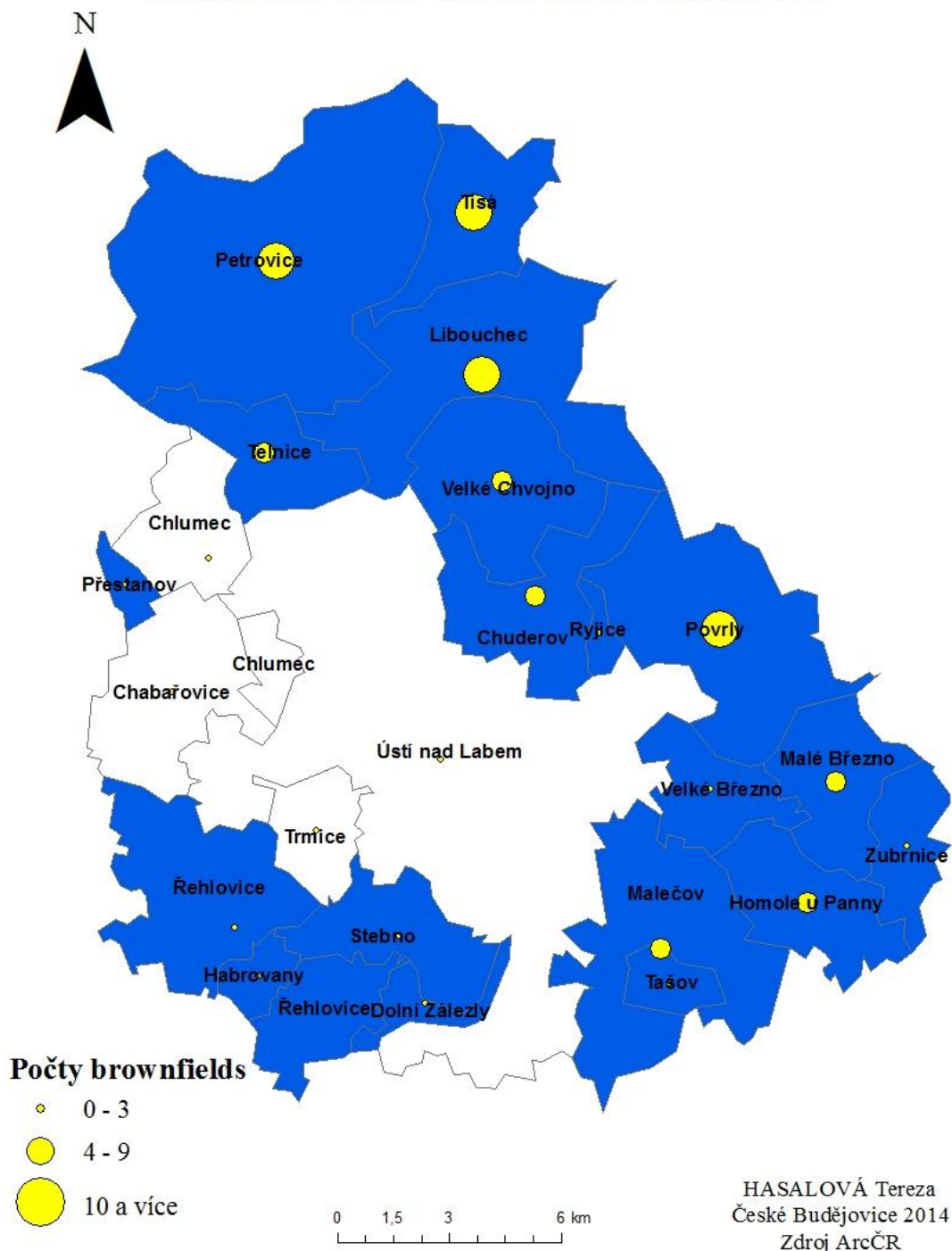
Velkou část zabírají i objekty typu ostatní. Do této kategorie jsou zařazeny objekty například dopravní, jako staré železniční stanice, sanatoria a objekty nezapadající do ostatních tří kategorií. I takové objekty se nachází na řešeném území, především kolem hranic, kde se vyskytují staré budovy hraniční policie.

Nejmenší část tvoří v území brownfields po průmyslových objektech. I když se jedná o venkovské oblasti obcí i zde můžeme nalézt malé opuštěné průmyslové objekty, které chátrají.

Nejvíce objektů typu brownfields se nachází v obcích Libouchce, Tisá a Petrovice. Proto tyto obce budou dále použity pro anketní šetření.

Mapa 5: Počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Ústí nad Labem. Zdroj: Vlastní šetření.

POČTY LOKALIT TYPU BROWNFIELDS V OBCÍCH ORP ÚSTÍ NAD LABEM

Na Mapě 5 jsou zaznamenány počty brownfields v šetřené oblasti ORP Ústí nad Labem. Je znatelné, že největší výskyt těchto lokalit je v obcích Petrovice, Tisá a Libouchce, kde počty brownfields překročily počet 10. Tyto obce se nacházejí u hranic se SRN a je zde velký výskyt brownfields zařazených do kategorie obytných.

Na území ORP Ústí nad Labem byl nalezen i jeden příklad revitalizovaného brownfields a to v obci Petrovice. V této obci byl starý brownfields přestavěn na multifunkční dům, ve kterém se nachází lékař a další služby.

7.2 Terénní šetření v obcích ORP Děčín

Výsledky terénního šetření v obcích ORP Děčín jsou převzaty z bakalářské práce Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti (Hasalová T., 2012). Tyto výsledky poskytnou podklady pro komparaci obou zájmových území. Naměřené hodnoty ve všech venkovských obcích ORP Děčín jsou následující.

Arnoltice

1. Ano, v obci se nachází několik chátrajících a opuštěných objektů. Konkrétně dva obytné domy. Jeden z domů je dlouhodobě neobývaný, druhý je zchátraný.
2. Tyto objekty sloužily k obývání.
3. Objekty jsou v soukromém vlastnictví. Záměry majitele s objektem nejsou známy.

Bynovec

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Dobkovice

1. Obec velmi pečuje o svoji atraktivitu a vizuální stránku. Snaží se získávat dotace pro výstavbu a obnovu veřejných míst, jako je dětské a fotbalové hřiště. I tak se zde nacházejí některé objekty, které kazí vzhled obce.
2. Mezi tyto objekty lze zařadit hospodu, nacházející se vedle základní školy. Ta je již nějaký čas zavřená a chátrá. Dále jeden obytný dům.

3. Oba objekty jsou v soukromém vlastnictví.

Dobrná

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: Při první fázi zkoumání byly v obci nalezeny 3 chátrající obytné objekty.

Dolní Habartice

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Františkov nad Ploučnicí

1. Na území obce se nachází několik zchátralých objektů. Všechny ale patří soukromým vlastníkům a s obcí nemají nic společného.
2. Jsou to především obytné domy. Nachází se zde i dva bývalé průmyslové objekty. Jeden je v horším zchátralém stavu, ale je zcela využíván jako truhlárna. Druhá budova je využívána jako bezcelní zóna a jsou zde sklady. Dále se v obci nachází zchátralá trafostanice.
3. Obec nemá do budoucna žádné plány s těmito objekty.

Heřmanov

1. Samotná obec má velmi málo obyvatel a nachází se zde pouze obytné rodinné domy, o které se majitelé starají. I tak zde můžeme najít chátrající domy v soukromém vlastnictví.

Pozn.: V obci byly nalezeny dva zchátralé obytné objekty.

Horní Habartice

1. V obecním vlastnictví se žádné zchátralé objekty nenacházejí.
2. Za objekt spadající do této kategorie by se dal v obci zařadit pouze nevyužívaný chátrající rodinný dům se soukromým vlastníkem. Jiné objekty zde nejsou.

3. Objekt je v soukromém vlastnictví.

Hřensko

1. Jelikož je obec Hřensko hraniční obcí, tak se zde po zrušení hraničních přechodů nachází několik budov celní správy. Dále pak dva obytné domy.
2. Objekty využívala pohraniční policie.
3. Tyto objekty jsou nyní v soukromém vlastnictví. Jeden je přestaven na pension.

Huntířov

1. V obci lze nalézt několik objektů, které je možné označit za brownfields.
2. Prvním objektem je rodinný dům, který sloužil jako statek. V současné době je z objektu ruina. Další je stará hospoda.
3. Rodinný dům je v soukromém vlastnictví a záleží na majiteli, jak s nimi naloží. U staré hospody je snaha o revitalizaci.

Pozn.: V obci byly dále nalezeny další dva zchátralé rodinné domy.

Janov

1. Na území obce se nachází několik starých objektů, ty jsou ale chráněny státem jako historické památky. Jediná zchátralá budova je bývalý selský dvůr.
2. Objekt sloužil jako obytný dům, součástí byl i statek.
3. Tento objekt je v soukromém vlastnictví a plány majitele jsou neznámé.

Janská

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Jetřichovice

1. Ano, v obci se nachází zchátralá budova.

2. Jedná se o objekt bývalé dětské ozdravovny, která byla velmi hojně navštěvována. V současné době již není využívána, budova a celý areál chátrá. Setkáváme se zde i s vykrádáním budovy.
3. Objekt patří soukromé organizaci. Záměry majitelů na další využívání nejsou známy.

Kámen

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Kunratice

1. Obyvatele obce tvoří hlavně rekreanti, proto se zde nachází několik domů určených k rekreaci v soukromém vlastnictví, které postupně chátrají. V obecním vlastnictví nejsou žádné zchátralé objekty.
2. Mezi soukromé objekty můžeme zařadit bývalou truhlárnu. Majitelé se v obci vyskytují zřídka a osud objektu není znám. Jeden obytný rodinný dům v obci před nedávnem vyhořel a nyní je v havarijním stavu, ale obyvatelé ho stále obývají a o zlepšení stavu objektu se nepokoušejí.
3. Objekty jsou v soukromém vlastnictví.

Kytlice

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Labská Stráň

1. Obec se nachází v pohraniční oblasti, proto se zde lze setkat s bývalými vojenskými budovami.
2. Nachází se zde několik bývalých vojenských bunkerů. Mimo to i bývalý zemědělský areál JZD.
3. S objekty se do budoucna nic neplánuje

Ludvíkovice

1. Úplně opuštěné nebo zchátralé objekty se na území obce nenacházejí. Většinu objektů majitelé opravují a využívají. Ve vlastnictví obce je pouze jeden objekt.
2. Jedná se o vrt na vodu, vedle kterého se nachází objekt pro obsluhu vrtu. Ten od obce Huntířov odkoupil bývalý starosta. V současné době se objekt i samotný vrt nevyužívá a chátrá.
3. Obec s tímto objektem v blízké době nic neplánuje.

Malá Veleň

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: V obci byly nalezeny dva zchátralé obytné domy.

Malšovice

1. V obci můžeme nalézt několik zchátralých objektů.
2. Jedná se především o bývalé zemědělské objekty JZD. Jedna z budov v nedávné době vyhořela.
3. Všechny objekty jsou v soukromém vlastnictví.

Pozn.: V obci byly dále nalezeny dva zchátralé areály patřící bývalému JZD.

Markvartice

1. V obci se nacházejí především soukromé objekty. Většina starých a zchátralých objektů byla zlikvidována nebo opravena. I objekty po bývalém JZD jsou využívány.
2. Mezi zchátralé objekty můžeme zařadit bývalý mlýn. Stavba pochází z 2. pol. 18. stol. Po roce 1945 sloužil jako obytný dům. V 70. letech budovu obsadilo JZD a sloužila jako drůbežárna. Dnes je budova opuštěná a chátrá. Další budovou je hospoda, která ukončila svůj provoz v loňském roce.
3. Na opravy starého mlýna nejsou finance, proto je ponechán svému osudu. Objekt budovy hospody je v nabídce na prodej.

Merboltice

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: V obci byly dále nalezeny 4 zchátralé obytné domy.

Růžová

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: V obci byl nalezen jeden opuštěný zchátralý obytný objekt.

Srbská Kamenice

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Starý Šachov

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: V obci byly nalezeny dva zchátralé obytné domy.

Těchlovice

1. V obci se žádné objekty typu brownfields nenacházejí.

Pozn.: V obci byl nalezen pouze jeden zchátralý obytný dům.

Valkeřice

1. Ano, v obci se nacházejí zchátralé objekty.
2. Mimo obytných domů v soukromém vlastnictví je možné na území obce nalézt i jeden zchátralý objekt zemědělského družstva, také v soukromém vlastnictví.
3. Úmysly majitelů objektů nejsou známy.

Pozn.: V obci byly nalezeny 4 opuštěné a zchátralé rodinné domy.

Velká Bukovina

1. Jak na území Velké Bukoviny, tak i na území přidružené obce Malá Bukovina se nachází jen málo nevyužívaných a zchátralých objektů.
2. Objektem v nejhorším stavu je starý mlýn, který se nachází u hlavní silnice.
3. Patří soukromému majiteli, který byl již několikrát úřady upozorněn na závažný stav stavby. Majitel ale neodpovídá.

Veselé

1. Žádné zchátralé a nevyužívané objekty v obecním vlastnictví se zde nenacházejí.
2. Jedna zchátralá stodola je v soukromém vlastnictví. (Hasalová T., 2012)

Všechna data jsou uvedena v Tabulce 3. Jsou v ní zahrnuty objekty zmíněné zástupci obcí a i objekty, které byly nalezeny v první fázi terénního šetření. Dále jsou jednotlivé objekty rozděleny podle bývalého využití. (Hasalová T., 2012)

7.2.1 Zhodnocení

Při návštěvě obecních úřadů byly zástupci obcí většinou vstřícní a snažili se poskytnout co nejvíce potřebných informací. Téměř ve všech obcích se vyskytovaly objekty, které by se daly označit za brownfields. Zástupci obcí o některých věděli a přiznávali, že je problém se těchto objektů zbavit. Důvodem nejčastěji bylo málo financí na rekonstrukci nebo zbourání těchto objektů. Častým důvodem u objektů v soukromém vlastnictví bylo, že vlastníci nejevili o svůj majetek zájem, ani nereagovali na časté upomínky od úřadů na opravu nebezpečných objektů. Nebo se jednalo o sociálně slabší osoby, které na opravu majetku neměly dostatek financí.

V některých obcích nebyly žádné objekty spadající do kategorie brownfields nalezeny a ani samotní zástupci obcí si žádné objekty nevybavovali.

Z průzkumu a z Tabulky 3 je zřejmé, že ve většině obcí se nacházejí především obytné objekty. Většinou se jedná o starší rodinné domy. Ty jsou v soukromém vlastnictví a obec s nimi tedy nemůže nijak nakládat.

Tabulka 3: Zjištěné počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Děčín. Zdroj: Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti. (Hasalová T., 2012)

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Arnoltice	0	0	2	0	2
Bynovec	0	0	0	0	0
Dobkovice	0	0	1	1	2
Dobrná	0	0	3	0	3
Dolní Habartice	0	0	0	0	0
Františkov nad Ploučnicí	0	0	2	1	3
Heřmanov	0	0	2	0	2
Horní Habartice	0	0	1	0	1
Hřensko	0	0	2	3	5
Huntířov	0	0	3	1	4
Janov	0	1	0	0	1
Janská	0	0	0	0	0
Jetřichovice	0	0	0	1	1
Kámen	0	0	0	0	0
Kunratice	1	0	2	0	3
Kytlice	0	0	0	0	0
Labská Stráň	0	1	0	1	2
Ludvíkovice	0	0	0	1	1
Malá Veleň	0	0	2	0	2
Malšovice	0	3	0	0	3
Markvartice	0	0	1	1	2
Merboltice	0	0	4	0	4
Růžová	0	0	1	0	1
Srbská Kamenice	0	0	0	0	0
Starý Šachov	0	0	2	0	2
Těchlovice	0	0	1	0	1
Valkeřice	0	1	4	0	5
Velká Bukovina	0	0	1	0	1
Veselé	0	1	0	0	1
Celkem	1	7	34	10	52

Průmyslové objekty se v obcích vůbec nenacházejí. Jedná se totiž o menší obce, spíše zemědělského rázu, které nemají příliš atraktivní polohu pro zřizování velkých průmyslových objektů (velká vzdálenost od hlavních komunikací, málo pracovní síly). Nachází se zde ale objekty sloužící jako sklady, ty jsou zařazeny do průmyslových objektů.

I když jsou tyto obce spíše menšího a vesnického rázu, mnoho brownfields zemědělského rázu se zde nenachází. Nejobtížnějším u těchto lokalit bylo rozeznat fungující a plně využívané objekty od nevyužívaných. V každé z menších i větších

obcí je možné nalézt alespoň jeden zemědělský areál. Jedná se především o bývalé areály JZD, které jsou v soukromém vlastnictví. V současné době již nejsou tyto objekty využívány pouze pro zemědělské účely, jako stáje, stodoly atd., ale také jako sklady pro nejrůznější průmyslová odvětví, např. sklady pro náhradní díly do aut. Jelikož vnější stav a vzhled objektů, které se využívají pouze pro zemědělské účely, není vždy ideální, těžko se rozeznává fungující areál od opuštěného.

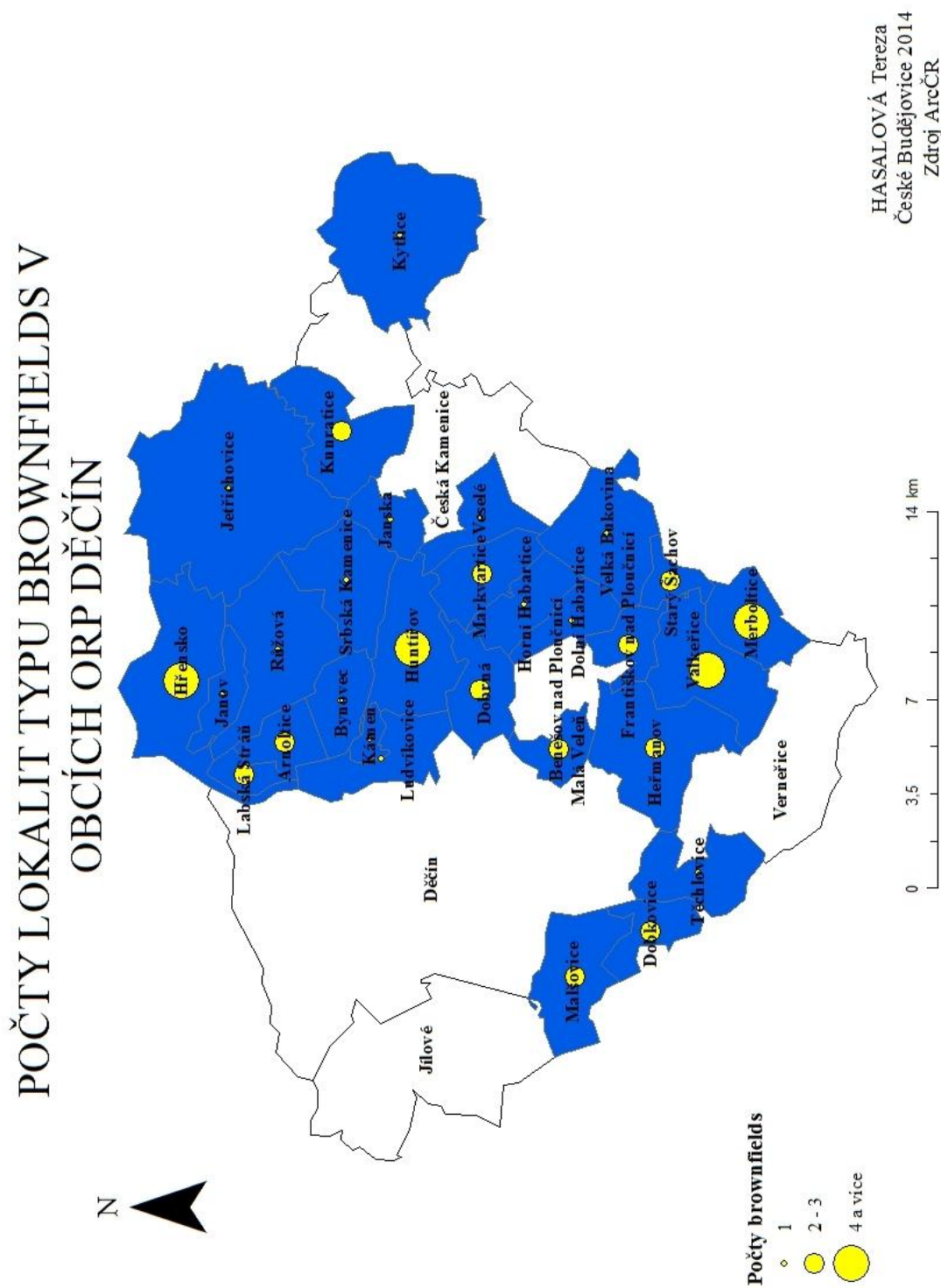
V kategorii jiných objektů jsou zařazeny objekty jako staré hospody, školky, léčebny a další objekty nehodící se do předchozích dvou kategorií. Tato kategorie není dále rozdělena, protože se v obcích tyto objekty vyskytují velmi zřídka. Například v obci Jetřichovice je možné nalézt bývalou dětskou ozdravovnu.

Jednotlivé obce a počty brownfields jsou zaznamenány v Mapě 6. Lze vidět, že se lokality typu brownfields nenacházejí ve všech obcích řešeného území. Na mapě je dobře znatelná hranice NP České Švýcarsko, který se rozkládá na S a SV území. Proto se v obcích této oblasti nachází pouze malé množství lokalit typu brownfields, a to především obytného nebo zemědělského typu.

Větší koncentrace brownfields se vyskytuje kolem měst. Zde jsou nejčastější obytné lokality, což může souviset s urbanizací. Lidé se stěhují do měst a na venkově po nich zůstávají prázdné domy, které chátrají.

Žádný ze starostů a zástupců obcí se nezmínil o revitalizované lokalitě typu brownfields, ani nebyly ve sledovaném území žádné úspěšné proměny nalezeny. Proto zde nemohou být uvedeny příklady úspěšného odstranění těchto škodlivých jevů přímo ze sledovaného území. Rozpadlé a chátrající zemědělské objekty, které kazí vizuální vzhled obce, jsou i přes svůj současný stav nadále využívány, a to jako sklady a proto nemohou být zařazeny do kategorie brownfields. Zástupci obcí by se měli na tyto zemědělské lokality zaměřit a využít je jinak. (Hasalová T., 2012)

Mapa 6: Počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Děčín. Zdroj: Vlastní šetření.

8. Anketní šetření - výsledky

Anketní šetření probíhalo v 6 vybraných obcích řešených území ve dnech 26. a 27. března 2014. Celkem bylo náhodně dotázáno 60 osob, tedy 10 osob z každé obce. Obyvatelé odpovídali na jednoduché anketní otázky týkající se brownfields v jejich obci, viz Příloha 1: Anketa – Brownfields.

Obce byly vybrány po vyhodnocení terénního šetření. Do anketního šetření byly zahrnuty obce, které vykazovaly větší množství brownfields. Konkrétně jsou to obce v ORP Ústí nad Labem - Petrovice, Tisá a Libouchec a v ORP Děčín - Huntířov, Hřensko a Valkeřice.

Nejproblémovější otázkou se jevila otázka číslo jedna, tedy:

1. Víte, co znamená brownfields?

Pokud dotazovaný nevěděl, co pojem brownfields znamená, bylo mu poskytnuto vysvětlení v podobě definice zmíněné již v metodice této práce. Konkrétně: Brownfields jsou vysvětlovány jako staré, nevyužívané, chátrající a rozpadlé budovy, jak v soukromém tak v městském nebo obecním vlastnictví, které mohou ohrožovat město nebo obec buď z ekologického, ekonomického, estetického nebo dalšího hlediska.

Po podání vysvětlení, co pojem brownfields znamená, většina dotazovaných již věděla, o co se jedná a mohla dál pokračovat ve vyplňování anketních dotazů.

Anketní šetření v ORP Děčín poskytlo doplnění k naměřeným údajům z terénního šetření k bakalářské práci (viz. kapitola 4.2 výše), probíhajícího na území v roce 2012. Očekávalo se tedy, že se naleznou nové objekty brownfields.

Anketní šetření v ORP Ústí nad Labem probíhalo jako doplňující šetření k terénnímu šetření (Kapitola 4.1 výše), které proběhlo na území v lednu roku 2014. Zde se neočekával nález nových objektů a lokalit typu brownfields.

8.1 Anketní šetření v ORP Ústí nad Labem

8.1.1 Libouchec

Obec Libouchec se nachází v údolí Jílovského potoka, který odděluje České středohoří od Labských pískovců. Katastrální výměra obce je 4 514 ha. Počet

obyvatel žijících v obci je 1 835. Obec Libouchec sousedí ze severu s obcí Tisá, z jihu s obcí Velké Chvojno, na východě s obcí Jílové, patřící do ORP Děčín a na západě s obcí Telnice a Petrovice. Přesná poloha obce je znázorněna na Mapě 7.

Mapa 7: Poloha obce Libouchec. Zdroj: Vlastní zpracování.

POLOHA OBCE LIBOUCHEC

Při terénním šetření a při řízeném rozhovoru se zástupci obcí zde byly zjištěny tyto údaje o brownfields.

1. S problematikou brownfields jsem seznámen a bohužel se nevyhnul ani naší obci. Přímo v obci obytný dům, areál ČSAD a bývalý kravín.
2. Obytný dům je bývalá roubenka, na kterou byla uvalena exekuce od banky, nikdo se o ni dále nestaral a budova zchátrala a spadla. Areál ČSAD, který se nachází ve středu obce, také chátrá a stává se nebezpečným pro obyvatele. Poslední je bývalý kravín, který se již nevyužívá.

3. Majitelé jsou vše soukromí vlastníci bez zájmu o opravu objektů. Obec by i měla zájemce o koupi areálu ČSAD, ale majitel nespolupracuje. Na snahy obce majitelé nereagují, protože se většinou jedná o velmi finančně nákladné opravy.

Pozn.: Přímo v obci byl nalezen objekt, zařazen do kategorie ostatní, a to stará kaplička. Dále jedna průmyslová hala. V nedalekém okolí obce byly nalezeny dva zemědělské objekty. Na území obce nachází čtyři zchátralé a opuštěné objekty dříve sloužící k obydlí. V nedávné době přibyl další obytný objekt – roubenka, který vyhořel.

Celkové počty nalezených objektů brownfields v obci Libouchec jsou zaznamenány v Tabulce 4.

Tabulka 4: Přehled brownfields v obci Libouchec. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Libouchec	1	3	6	2	12

Při anketním šetření bylo v obci dotázáno celkem 10 náhodných obyvatel, z toho 6 žen a 4 muži. Věk dotazovaných byl různý, ale většinou se pohyboval v intervalu od 36 do 55 let, celkem čtyři dotazovaní. Po třech dotazovaných spadalo do kategorií 21 až 35 let a 56 až 69 let. Polovina z dotazovaných bylo zaměstnaných, druhou polovinu tvořili důchodci, nebo matky na mateřské dovolené.

Po položení první anketní otázky, tedy zda vědí, co znamená brownfields, ani jeden z dotazovaných nevěděl, co pojem znamená. Po podání vysvětlení již všichni z dotazovaných dokázali i takový objekt lokalizovat v jejich obci. Pouze jeden z dotazovaných nevěděl o žádném objektu brownfields v obci.

Všichni dotazovaní, kromě jednoho, který neoznačil žádný objekt, se shodli na dvou hlavních objektech brownfields v jejich obci, a to na jedné vyhořelé a na jedné zchátralé roubence nacházející se při hlavní silnici obcí, což jsou objekty, které byly nalezeny i při terénním šetření a označeny zástupcem obce. Dále pak byl označen i zchátralý zemědělský statek na okraji obce, také nalezený při terénním šetření. Oba objekty jsou k nahlédnutí na Obrázcích 1 a 2. Dále byly označeny za

brownfields hospoda a zámeček na okraji obce, tyto objekty ale nebyly nalezeny při terénním šetření ani po anketním šetření, tedy nebudou počítány do přehledu lokalit brownfields.

Pouze jedné obyvatelce z dotazovaných ovlivňují brownfields život v obci, konkrétně dvě zchátralé roubenky, a to tím, že ji přijde těchto objektů škoda, protože dříve se jednalo o krásné a velmi zajímavé objekty.

Návrhy na revitalizace objektů, konkrétně roubenek jsou většinou stejné, pokud nepůjdou opravit tak je třeba je zbourat. Dotazovaní si byli vědomi toho, že se objekty nachází v soukromém vlastnictví, proto s nimi obec nemůže nijak nakládat.

Obrázek 1: Roubenka Libouchec. Zdroj: Vlastní foto.

Obrázek 2: Roubenka Libouchec. Zdroj: Vlastní foto.

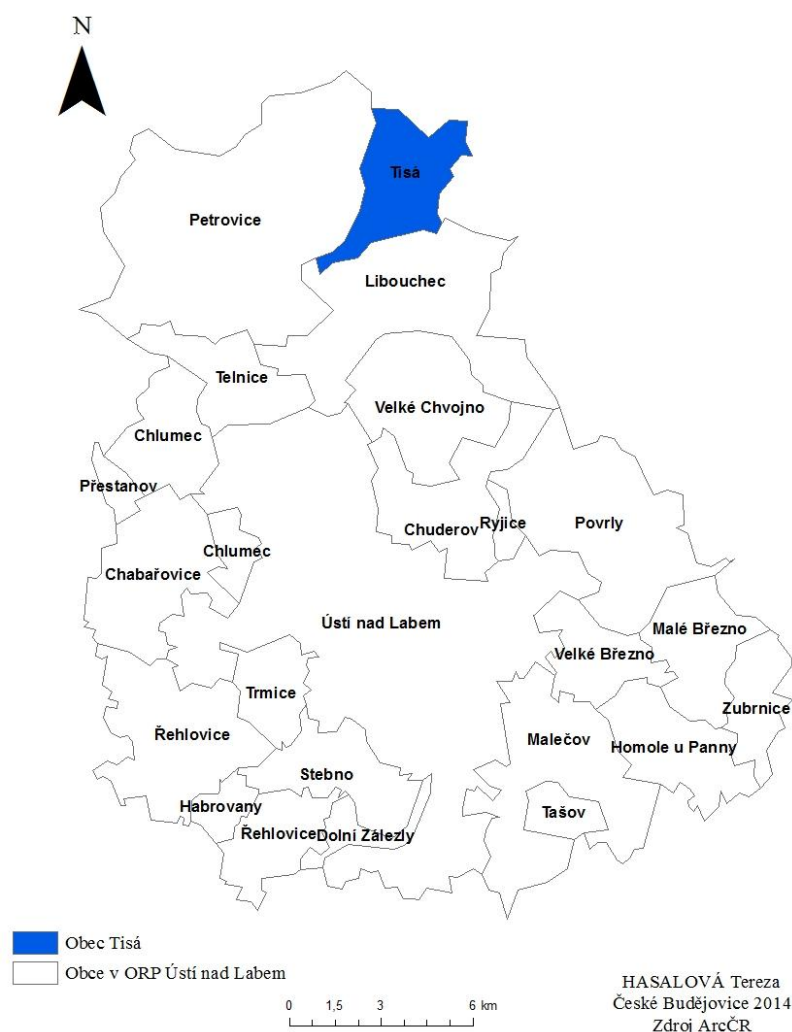

8.1.2 Tisá

Obec Tisá se nachází v chráněné krajinné oblasti Labské pískovce 20 km od krajského města Ústí nad Labem a 5 km od obce Petrovice, kde je hraniční přechod do SRN. Polohu obce je možné vidět na Mapě 8. Obec leží v Děčínských stěnách, známých jako Českosaské Švýcarsko, ve výšce 550 m. Katastrální výměra obce činí 1 186 ha. Počet obyvatel v obci je 957. (Obec Tisá)

Mapa 8: Poloha obce Tisá. Zdroj: Vlastní zpracování.

POLOHA OBCE TISÁ

I v této obci proběhlo terénní šetření pro zjištění přítomnosti brownfields a dále také rozhovory se zástupci obce. Výsledky z terénního šetření jsou následující.

1. V obci a okolí se několik objektů nachází. V obecním vlastnictví není žádný.
2. Přímo v obci bývalá vila, kterou má majitel v plánu přestavět na penzion. Bohužel tento plán je již 20 let starý a stále není zrealizován. Mimo obec je bývalý dětský tábor, jehož vlastníkem je soukromník z Prahy, který má pozemky i s budovami prodat zájemci, který chce činnost tábora obnovit.
3. Obec do nakládání se soukromými pozemky nemůže nijak zasáhnout.

Pozn.: Dále bylo v okolí obce Tisá a v obcích spadajících pod obec nalezeno 11 opuštěných obytných objektů. Dále jeden průmyslový areál a jeden zemědělský

Celkové počty nalezených objektů brownfields v obci Tisá jsou zaznamenány v Tabulce 5.

Tabulka 5: Přehled brownfields v obci Tisá. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Tisá	1	1	12	1	15

Při anketním šetření bylo dotázáno celkem 10 obyvatel obce, z toho 5 mužů a 5 žen. U dotazovaných v obci Tisá u respondentů převažoval mladší produktivní věk od 21 do 35 let. Tento věkový interval zastupuje 5 dotazovaných. Tři z dotazovaných se věkově pohybovali v rozmezí 56 až 69 let a dva z dotazovaných se pohybovali v rozmezí od 35 do 55 let, čili v produktivním věku. Šest z dotazovaných občanů byli zaměstnaní, tři již byli v důchodu a jedna dotazovaná byla na mateřské dovolené.

I v této obci ani jeden z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená, tedy mu muselo být podáno vysvětlení po položení první anketní otázky. Po vysvětlení pojmu dokázalo 7 z 10 dotazovaných občanů uvést typ a lokalitu objektu brownfields v jejich obci.

V odpovědích se dotazovaní shodli na zchátralém statku, který byl nalezen i při terénním šetření. Statek je možno vidět na Obrázku 5. Dále jeden z dotazovaných uvedl i zchátralý dětský tábor v přilehlé obci (Obrázek 3 a 4), který byl taktéž nalezen při terénním šetření. Tři z dotazovaných uvedli i průmyslový objekt – továrnu ve středu města, který byl také zjištěn při terénním šetření. V neposlední řadě bylo označeno i několik obytných domů, bývalých vilek, nacházejících se nedaleko středu města, které byly také nalezeny při terénním šetření.

Ani jednoho z dotazovaných neovlivňují brownfields při životu v obci.

Návrhy na naložení s objekty byly různé. Opět se zde nejvíce vyskytoval návrh zbourat, pokud nepůjde opravit k původnímu účelu. Ale také se zde vyskytovaly zajímavé názory na znovu využití objektů. Nejzajímavější názor na revitalizace objektů měla jedna z dotazovaných, která navrhovala v objektech brownfields vybudovat centrum pro mladé, které by obsahovalo PC-centrum, nebo

klub, kde by se mohla mládež z okolí scházet. Dále dva z dotazovaných navrhovali předělat objekty brownfields na rodinné bytové domy, nebo rekreační domy, eventuálně také pro výrobu a podnikání.

Obrázek 3: Dětský tábor. Zdroj: Vlastní foto.

Obrázek 4: Budovy dětského tábora. Zdroj: Vlastní foto.

Obrázek 1: Statek. Zdroj: Vlastní foto.

8.1.3 Petrovice

Obec Petrovice leží severně od Ústí nad Labem, na pomezí okresu u státních hranic ČR a SRN. Obcí protéká potok směrem do SRN. Podél něj a podél staré poštovní silnice Nakléřov – státní hranice se rozkládá v délce 7 km. Z hlavní silnice odbočuje v horní části obce důležitá odbočka silnice na Tisou – Libouchec a další na Krásný Les, vedoucí podél státních hranic. Katastrální výměra obce činí 5 233 ha a na území obývá 871 obyvatel. (Obec Petrovice) Přesná poloha obce je znázorněna na Mapě 9.

Mapa 9: Poloha obce Petrovice. Zdroj: Vlastní zpracování.

POLOHA OBCE PETROVICE

Výsledky terénního šetření z obce Petrovice jsou následující.

1. Objekty tohoto typu se přímo v obci nachází, vzpomenu si přibližně na dva. Na území naší obce se nachází i jeden zrevitalizovaný brownfields.
2. Jedná se o objekt areálu bývalého Koh-i-Nooru, po něm zde zůstal rozsáhlý výrobní areál. Dále pak bývalý zámeček v obci Krásný les. Ten dříve sloužil jako budova pro správce farnosti a do roku 1912 jako pivovar, nějaký čas byl opuštěn a poté zabaven vládou. Dnes je majitelem firma s ručením omezeným, která se k opravám příliš nemá. Příkladem revitalizovaného brownfields je nový multifunkční dům, ve kterém se nachází lékárna, zubař

a i kadeřnictví. Jiné opuštěné domy se zde nenacházejí, většina byla zbourána při vytvoření hraničního přechodu.

3. Obec do opravy a rekonstrukce objektů zasáhnout nemůže, vše je v soukromém vlastnictví a záměry vlastníků s těmito areály nám nejsou známy.

Pozn.: V obcích spadajících pod Petrovice byly dále nalezeny 4 zemědělské objekty (statky, celé areály). Dále také jeden menší průmyslový objekt. Do kategorie ostatní zapadají 3 opuštěné tržnice, nacházející se v těsné blízkosti státních hranic. V lokalitě bylo nalezeno 7 brownfields spadajících do kategorie obytných. Jednalo se především o menší rodinné domy.

Na Obrázku 6 je zobrazen zrevitalizovaný brownfields v obci Petrovice. Jedná se o jedinou revitalizaci v ORP Ústí nad Labem.

Obrázek 2: Revitalizovaný objekt. Zdroj: <<http://zubni-ordinace-petrovice.katalog-stomatologu.cz/>>

Celkové počty nalezených objektů brownfields v obci Petrovice jsou zaznamenány v Tabulce 6.

Tabulka 6: Přehled brownfields v obci Petrovice. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Petrovice	2	4	8	3	17

Při anketním šetření bylo v obci Petrovice dotázáno 10 náhodných občanů, z toho 4 ženy a 6 mužů. Šest z dotazovaných občanů bylo v produktivním věku tedy v rozmezí intervalu 36 až 55 let. Tři z dotazovaných byly v mladším produktivním

věku od 21 do 35 let a jeden z dotazovaných se pohyboval v intervalu 56 až 69 let. Více jak polovina (6 osob) bylo zaměstnáno, tři byly matky na mateřské dovolené a jeden důchodce.

Ani v této obci ani jeden z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. Po vysvětlení pojmu brownfields všichni dotazovaní věděli o takovém objektu na území jejich obce.

Všech 10 dotazovaných se shodlo převážně na jednom z objektů v centru obce, a to na bývalou továrnu Koh-i-nooru, zobrazené na Obrázku 7. Tento objekt byl nalezen i při terénním šetření. Dále byla označena stará stodola nedaleko obce a také bývalý statek. I tyto objekty byly nalezeny při terénním šetření. Dotazovanými bylo dále označeno několik obytných rodinných domů nacházejících se v centru i v okolí obce. Jedem z dotazovaných uvedl i celý bytový dům, ten se ale po bližším prozkoumání nejevil jako objekt brownfields.

Pouze jednomu z dotazovaných ovlivňoval brownfields život v obci, a to tak, že mu fabrika v centru obce vzhledově vadila.

Návrh na naložení s objekty brownfields v obci Petrovice byl následující. Osm dotazovaných navrhlo problémové objekty zbourat, dva neodpověděli.

Obrázek 3: Továrna Koh-i-noor, dva pohledy. Zdroj: Vlastní foto.

8.1.4 Zhodnocení

Celkem bylo v anketním šetření osloveno 30 náhodných občanů vybraných obcí ORP Ústí nad Labem. Z toho 14 dotazovaných tvořily ženy a 16 muži v různém věkovém složení. S většinou dotazovaných se dobře komunikovalo a byli velmi

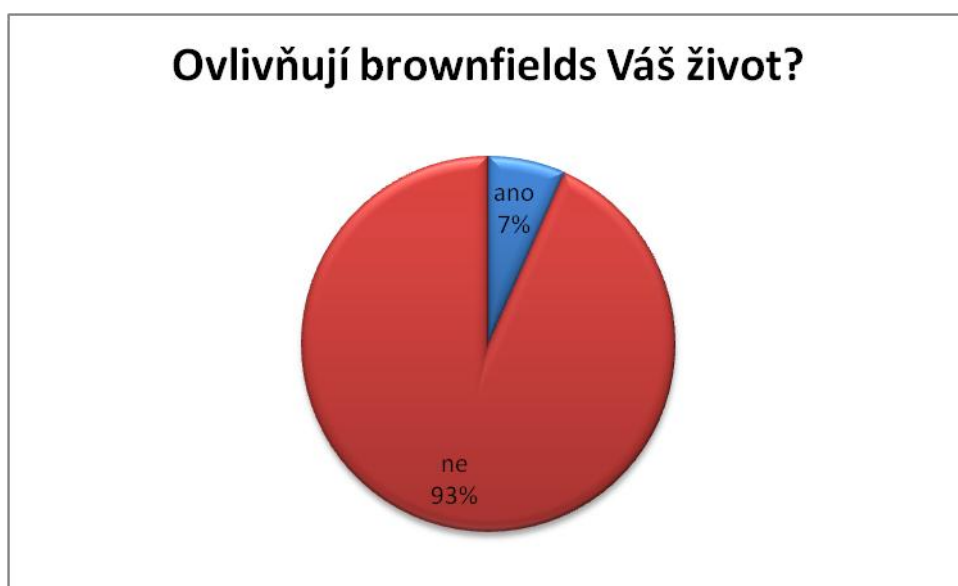
ochotní a vstřícní při vyplňování ankety. Ovšem našli se i tací, u kterých se dopředu muselo hlásit, že se jedná o školní práci, ne prodejní ani jinou akci.

Podle očekávání ani jeden z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. Ovšem po podání definice pojmu bylo dotazovaným hned zřejmé, o které objekty se jedná, a byli schopni takové objekty označit i v jejich obci. Je tedy vidět, že pojem brownfields je stále mladý a není rozšířený mezi občany.

Většina dotazovaných občanů obcí se shodla na stejných objektech brownfields jako zástupci obcí a na takových, které byly nalezeny při terénním šetření. Uváděli převážně velké a hodně viditelné objekty v centrech obcí a podél hlavních tahů.

Nikoho z dotazovaných příliš neovlivňovaly brownfields v běžném životě. Pouze dva obtěžovalo narušení estetiky krajiny v podobě těchto brownfields. Jinak se zde nedá říci, že by brownfields ve venkovských obcích ORP Ústí nad Labem narušovaly kvalitu života běžných občanů. Výsledek je zaznamenán v Grafu 2.

Graf 2: Jak ovlivňují brownfields život v ORP Ústí nad Labem. Zdroj: Vlastní šetření.

Při navrhování řešení pro brownfields do budoucna podle dotazovaných občanů byl zaznamenán pouze jeden výraznější návrh. Konkrétně přebudovat objekt brownfields na kulturní centrum pro mladé. Jinak většina dotazovaných měla stejný názor, zbourat pokud nelze opravit. Devět z dotazovaných občanů neuvvedlo žádný způsob nového budoucího využití. Občané si byli vědomi, že většina objektů brownfields se nachází v soukromém vlastnictví, a proto s nimi obec nemůže nijak

nakládat a záleží pouze na majiteli, jak se o svůj majetek dále postará. V tomto se shodli se všemi zástupci obcí.

Celkové zhodnocení ankety v ORP Ústí nad Labem je zaznamenáno v Tabulce 7. Při anketním šetření nebyly nalezeny žádné nové objekty brownfields.

Tabulka 7: Zhodnocení ankety (relativní četnosti, n=30). Zdroj: Vlastní šetření.

Pohlaví :	Muž	53%	Obec bydliště:	Libouhec	33,3%
	Žena	47%		Tisá	33,3%
				Petrovice	33,3%
Věk:	20 a méně let	0%			
	21 - 35 let	37%	Víte, co znamená brownfields:	Ano	0%
	36 - 55 let	40%		Ne	100%
	56 - 69 let	23%			
	70 a více let	0%	Ovlivňují brownfields Váš život:	Ano	7%
				Ne	93%
Zaměstnání:	Student	0%			
	Zaměstnaný	53%			
	Nezaměstnaný	0%			
	Důchodce/důchodkyně	27%			
	V domácnosti, mateřská dovolená	20%			

8.2 Anketní šetření v ORP Děčín

8.2.1 Huntířov

Obec Huntířov se nachází na území okresu Děčín a náleží pod Ústecký kraj. Příslušnou obcí s rozšířenou působností je statutární město Děčín. Obec Huntířov se rozkládá asi devět kilometrů východně od Děčína. Stálý počet občanů této středně velké vesnice je asi 740 obyvatel. Katastrální výměra obce je 1 423 ha. (Obec Huntířov) Poloha obce je znázorněna na Mapě 10.

Mapa 10: Poloha obce Huntířov. Zdroj: Vlastní zpracování.

Při terénním šetření v obci Huntířov bylo zjištěno:

1. V obci je možné nalézt několik objektů, které je možné označit za brownfields.
2. Prvním objektem je rodinný dům, který sloužil jako statek. V současné době je z objektu ruina. Další je stará hospoda.
3. Rodinný dům je v soukromém vlastnictví a záleží na majiteli, jak s nimi naloží. U staré hospody je snaha o revitalizaci.

Pozn.: V obci byly dále nalezeny další dva zchátralé rodinné domy. (Hasalová T., 2012)

Při anketním šetření bylo zjištěno, že jeden z objektů označený zástupcem obce za brownfields, prochází v současné době rekonstrukcí. Konkrétně se jedná o bývalou hospodu, která je v současné době přestavována na rodinný dům. Proto není tento objekt započítán do přehledu v Tabulce 8.

Tabulka 8: Přehled brownfields v obci Huntířov. Zdroj: Vlastní zpracování.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Huntířov	0	0	3	0 (-1)	3

Pozn.: V závorce je uveden stav objektů brownfields, o který se jejich počet zvýšil nebo snížil od roku 2012.

Při anketním šetření bylo v obci náhodně dotázáno deset obyvatel, z toho 5 žen a 5 mužů. Pět z dotazovaných obyvatel se nacházelo v intervalu 46 až 69 let. Tři se nacházeli v produktivním věku tedy v intervalu od 36 do 55 let. Jeden z dotazovaných obyvatel byl ve mladším produktivním věku, tedy v intervalu od 21 do 35 let a jeden z dotazovaných se nacházel v postproduktivním věku, tedy více než 70 let. Mezi dotazovanými bylo pět zaměstnaných, čtyři v důchodu a jedna matka na mateřské dovolené.

Po položení první anketní otázky ani jeden z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. Po vyslechnutí definice označilo pět dotázaných obyvatel takový objekt i v jejich obci. Dalších pět dotázaných si nebylo žádného takového objektu v jejich obci vědomo. Všech pět dotázaných označilo stejný objekt brownfields a to, zchátralý rodinný dům nacházející se u hlavní silnice, která vede obcí (Obrázek 8). Stejný objekt byl nalezen i při terénním šetření. Jeden respondent označil starý statek nacházející se za obcí, ten ale nebyl nalezen.

Brownfields v obci nijak neobtěžují a neovlivňují život dotazovaných obyvatel v obci. Návrhy na budoucí využití označeného objektu brownfields měli pouze tři obyvatelé. A to konkrétně nabídnout k prodeji, opravit anebo zbourat.

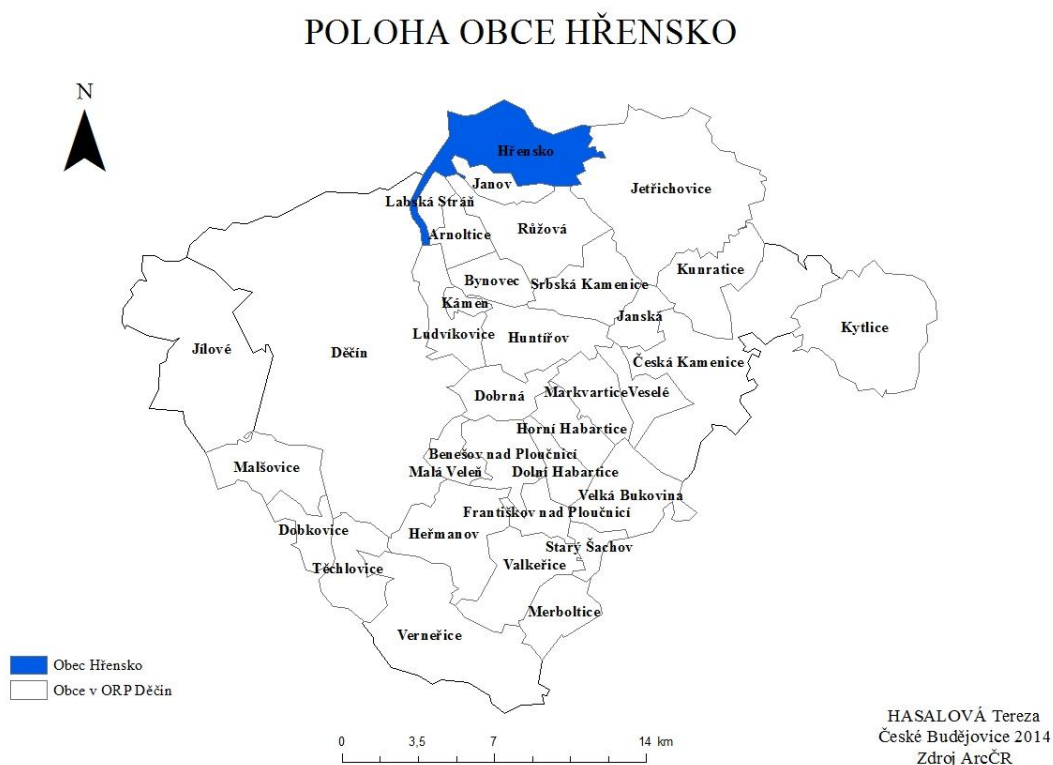
Obrázek 4: Obytný dům. Zdroj: Vlastní foto.

8.2.2 Hřensko

Obec Hřensko tvoří vstupní bránu do Národního parku České Švýcarsko. Dále tvoří hranici se SRN. S nadmořskou výškou 115 m n.m. tvoří nejnižší bod České republiky. Katastrální výměra obce činí 1 988 ha a žije zde 399 obyvatel. (Obec Hřensko) Poloha obce je znázorněna na Mapě 11.

Mapa 11: Poloha obce Hřensko. Zdroj: Vlastní zpracování.

Při terénním šetření v obci Hřensko byly zjištěny tyto hodnoty.

1. Jelikož je obec Hřensko hraniční obcí, tak se zde po zrušení hraničních přechodů nachází několik budov celní správy. Dále pak dva obytné domy.
2. Objekty využívala pohraniční policie.
3. Tyto objekty jsou nyní v soukromém vlastnictví. Jeden je přestaven na pension. (Hasalová T., 2012)

Při probíhání anketního šetření bylo na území obce Hřensko nalezeno ještě několik objektů brownfields. Jedná se především o obytné domy. Dvě zchátralé budovy se nachází při hlavní silnici z Děčína do Hřenska (Obrázek 9 a 10) a další dva obytné domy se nacházejí přímo ve středu města. Dále byly nalezeny dvě zchátralé železniční budovy na levém břehu řeky Labe. Celkové počty brownfields v obci Hřensko jsou zaznamenány v Tabulce 9.

Tabulka 9: Přehled brownfields v obci Hřensko. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Hřensko	0	0	6 (+4)	5 (+2)	11

Pozn.: V závorce je uveden stav objektů brownfields, o který se jejich počet zvýšil nebo snížil od roku 2012.

Při anketním šetření bylo dotázáno 10 náhodných obyvatel obce Hřensko, z čehož polovinu tvořily ženy a druhou polovinu muži. Čtyři z dotazovaných byli v mladším produktivním věku tedy v intervalu 21 až 35 let, pět v produktivním věku (36-55let) a jeden se pohyboval v intervalu 56 až 69 let. Pouze jeden z dotazovaných byl v důchodu. Zbytek dotazovaných byli zaměstnání, především se jednalo o provozovatele hotelů nebo restaurací a jejich zaměstnance, kterých je v obci Hřensko velké množství.

Jako v předchozích obcích ani v této nikdo z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. Pouze dva z dotazovaných po vyslechnutí definice pojmu brownfields neoznačili žádný objekt v obci. Zbýlých osm označilo za brownfields dvě rozpadlé vily u hlavního tahu z Děčína do Hřenska, stejné jako byly nalezeny při průzkumu obce. Dále pak označovali rodinné domy ve středu města.

Nikoho z dotazovaných objekty brownfields nijak neovlivňují ani neobtěžují jejich život v obci. Zájem o objekty brownfields a návrh na jejich budoucí využití měli pouze dva dotazovaní. Konkrétně zchátralé objekty opravit, nebo nabídnout k podnikání. Ostatní z dotazovaných neměli žádné návrhy, nebo jim byl současný stav a možné zhoršení objektů jedno.

Obrázek 5: Zchátralá budova. Zdroj: Vlastní foto.

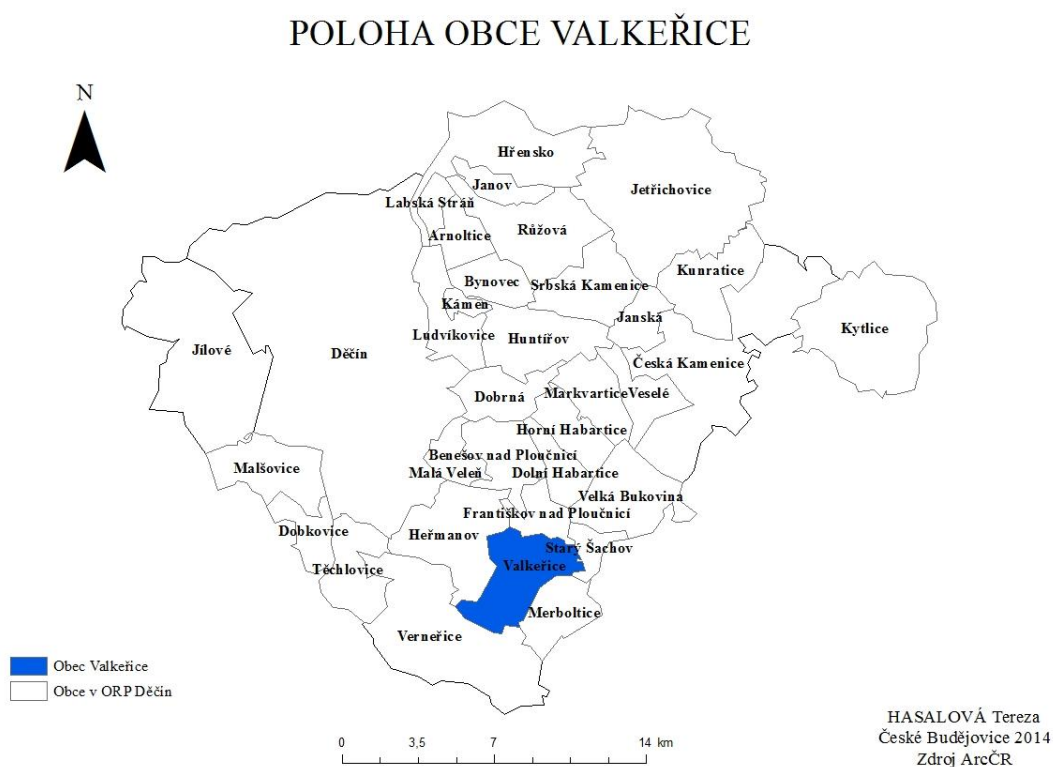
Obrázek 6: Zchátralá budova, dva pohledy. Zdroj: Vlastní foto.

8.2.3 Valkeřice

Obec Valkeřice se nachází asi třináct kilometrů jihovýchodně od okresního města Děčín. Je vzdálená přibližně 19 km od německých hranic. Osídlení této menší vesnice dosahuje zhruba počtu 400 obyvatel. Celková katastrální plocha obce je 1414 ha. (Obec Valkeřice) Poloha obce je znázorněna na Mapě 12.

Mapa 12: Poloha obce Valkeřice. Zdroj: Vlastní foto.

Při terénním šetření v obci Valkeřice byly nalezeny tyto objekty brownfields.

1. Ano, v obci se nacházejí zchátralé objekty.
2. Mimo obytných domů v soukromém vlastnictví je možné na území obce nalézt i jeden zchátralý objekt zemědělského družstva, také v soukromém vlastnictví.
3. Úmysly majitelů objektů nejsou známy.

Pozn.: V obci byly nalezeny 4 opuštěné a zchátralé rodinné domy. (Hasalová T., 2012)

Dále nebyly na území obce Valkeřice nalezeny jiné objekty brownfields. Celkový počet brownfields je zaznamenán v Tabulce 10.

Tabulka 10: Přehled brownfields v obci Valkeřice.

Tabulka 10: Přehled brownfields v obci Valkeřice. Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní	Celkem
Valkeřice	0	1	4	0	5

Při anketním šetření bylo náhodně dotázáno deset obyvatel obce Valkeřice, z toho 6 žen a 4 muži. Polovina dotazovaných se nacházela v intervalu od 56 do 69 let. Po dvou bylo v mladším produktivním věku 21 až 35 let a také po dvou dotazovaných v produktivním věku (36 až 55 let). Jedna z dotazovaných byla mladší, než 20 let, tvoří jediného zástupce studentů. Čtyři z dotazovaných byli již v důchodu, tři zaměstnání a dvě matky na mateřské dovolené.

Ani v poslední obci vybrané pro anketní šetření někdo z dotazovaných nevěděl co pojem brownfields znamená. Po vyslechnutí definice osm respondentů se shodlo na dvou nejvíce viditelných objektech brownfields v obci, a to na rodinných domech v centru obce při hlavní silnici. Ty je možno vidět na Obrázku 11. Stejně objekty byly nalezeny i při terénním šetření.

Pouze jedné z dotazovaných ovlivňují tyto stavby život obci. Jedná se o maminku na mateřské dovolené, která v těchto objektech brownfields vidí velké nebezpečí pro děti, které tyto stavby velmi přitahují.

Většina z dotazovaných nemá pro tyto objekty žádné řešení do budoucna, pouze tři navrhuje jejich zbourání.

Obrázek 7: Dvě různá zbořeníště. Zdroj: Vlastní foto.

8.2.4 Zhodnocení

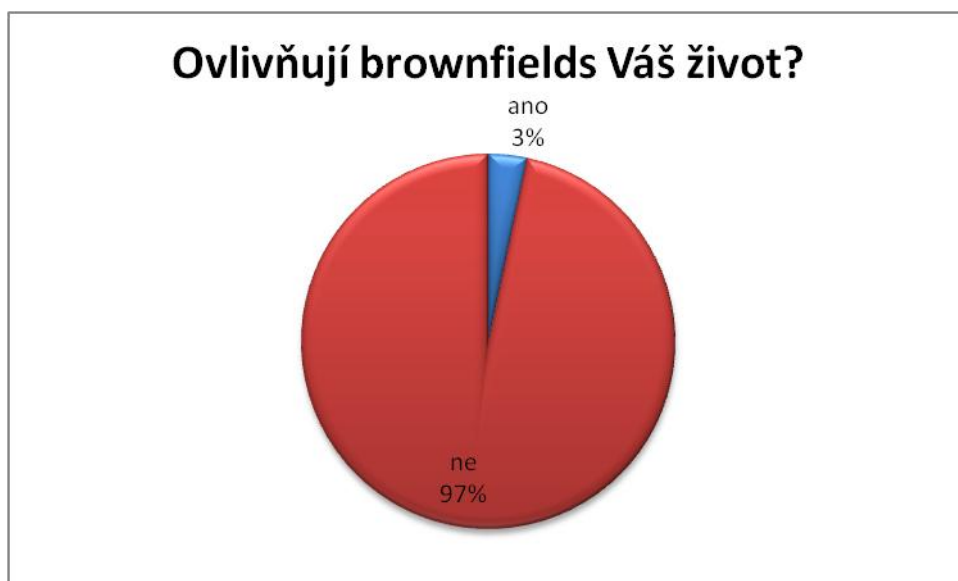
V anketním šetření bylo celkem osloveno 30 náhodných občanů ze tří vybraných obcí z ORP Děčín. Z toho 16 žen a 14 mužů různého věkového složení. Na tomto území bylo těžší nalézt náhodné občany pro vyplnění ankety, protože se jedná o menší obce s menším počtem obyvatel. Ale po vyhledání byli dotazovaní vstřícní a rádi se anketního šetření zúčastnili.

Opět i na tomto území nikdo z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. I zde se potvrzuje „mladost“ výrazu brownfields.

Dotazovaní, kteří identifikovali objekty brownfields v obci, se vždy shodli s objekty zmíněnými zástupci obcí. Opět uváděli objekty, které se nacházeli v blízkosti centra obce a byli nejvíce na očích.

Pouze jednu z dotazovaných obtěžovali brownfields v obci v běžném životě. Především tím, že zchátralé objekty ohrožují život jejich dětí, ale i všech dětí z obce, které si na tyto místa rády chodí hrát. Jinak nebyl, zaznamenám jiný způsob ovlivňování nebo obtěžování života v obcích. Výsledek je zaznamenán v Grafu 3.

Graf 3: Jak ovlivňují brownfields život v ORP Děčín. Zdroj: Vlastní šetření.

Při anketním šetření nebyl zaznamenán žádný výrazný návrh na způsob revitalizace objektů brownfields. Většina z dotazovaných se k tomuto tématu nevyjádřila, nebo navrhla problémový objekt zbourat. Opět i na tomto území si byli obyvatelé vědomi, že postižené objekty jsou v soukromém vlastnictví a nevinili z jejich současného stavu obec.

Během anketního šetření bylo nalezeno několik nových objektů brownfields v šetřených obcích. Všechny tyto objekty jsou zaznamenány u jednotlivých obcí výše. Především se jednalo o obytné rodinné objekty.

Celkové zhodnocení anketního šetření v ORP Děčín je znázorněno v Tabulce 11.

Tabulka 11: Zhodnocení ankety. (relativní četnosti, n=30). Zdroj: Vlastní šetření.

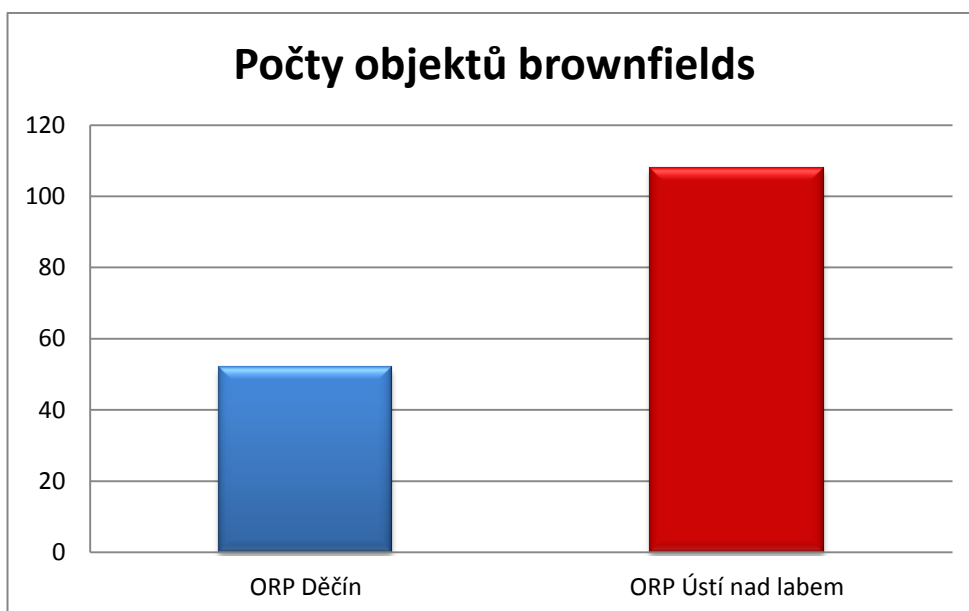
Pohlaví :	Muž	53%	Obec bydliště:	Huntířov	33,3%
	Žena	47%		Valkeřice	33,3%
				Hřensko	33,3%
Věk:	20 a méně let	3%	Víte, co znamená brownfields:	Ano	0%
	21 - 35 let	23%		Ne	100%
	36 - 55 let	34%			
	56 - 69 let	37%	Ovlivňují brownfields Váš život:	Ano	3%
	70 a více let	3%		Ne	97%
Zaměstnání:	Student	3%			
	Zaměstnaný	50%			
	Nezaměstnaný	7%			
	Důchodce/důchodkyně	30%			
	V domácnosti, mateřská dovolená	10%			

9. Komparce ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín

Obě sledovaná území se nachází na území Ústeckého kraje. Na území ORP Ústí nad Labem bylo prozkoumáno 19 venkovských obcí, na území ORP Děčín bylo prozkoumáno 29 obcí. I když je území ORP Děčín větší, co se do katastrální výměry a počtu obcí týče, nachází se zde menší počet obyvatel.

Podle terénního šetření bylo zjištěno, že se na území ORP Ústí nad Labem nachází celkem 108 objektů brownfields. Naopak na území ORP Děčín se nachází zhruba o polovinu objektů méně, konkrétně 52 objektů. Počty objektů brownfields se v obou sledovaných oblastech výrazně liší. Počty a výrazný rozdíl obou území jsou zaznamenány v Grafu 4.

Graf 4: Počty objektů brownfields (absolutní četnosti). Zdroj: Vlastní šetření.

Důvodem, proč se obě sledovaná území liší, může být ten, že obě šetření probíhala na území v jiném časovém rozpětí. Na území ORP Děčín v roce 2012 a na území ORP Ústí nad Labem v roce 2014. Dá se tedy předpokládat, že na území ORP Děčín mohlo několik objektů brownfields přibýt, ale již nejsou zaznamenány. Dále mohlo šetření v ORP Ústí nad Labem probíhat důkladněji než v předchozím sledovaném území. Jelikož bylo na území ORP Ústí nad Labem nalezeno velké množství obytných objektů brownfields, je tedy možné, že se území stává neatraktivním pro obyvatelstvo, nebo došlo ke ztrátě pracovních pozic, proto se obyvatelé stěhují do jiných lokalit nebo nových domů a současné domy chátrají. Je možné, že ve sledovaném regionu upadá zájem o rekreaci, a tak obyvatelé měst

opouštějí své rekreační domy ve venkovských oblastech. Dalším důvodem malého výskytu brownfields v ORP Děčín může být fakt, že velké území zaujímá České Švýcarsko, ve kterém je výstavba omezena. Poslední z mnoha důvodů je stárnutí obyvatelstva. Na venkově se koncentruje větší množství staršího, postproduktivního obyvatelstva. Po jejich smrti nemusí být zájem o jejich majetek na venkově, a tak není nikým spravován a chátrá.

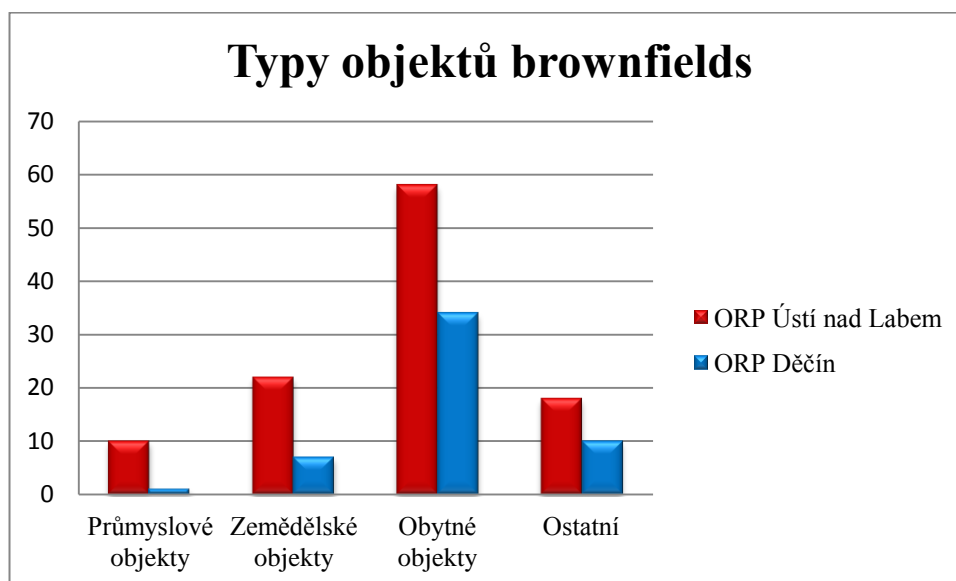
Když se zaměříme na objekty brownfields z hlediska jejich typu, tak zjistíme, že v obou sledovaných územích převládají obytné objekty. Důvody, proč tomu tak může být, jsou uvedeny výše. Překvapivé je, že v obou sledovaných venkovských lokalitách je velmi málo brownfields po zemědělské výrobě. Při terénním šetření bylo nalezeno velké množství zchátralých zemědělských objektů, ale nemohly být označeny za brownfields, jelikož byly stále využívány. Už ne pro zemědělskou výrobu či ustájení zvířat, ale jako sklady a dílny. Brownfields po průmyslové výrobě se na území ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín nachází nejméně. Jedná se především o velké fabriky závodů Benar a.s., který se zabýval textilní výrobou, a dále pak budovy Koh-i-nooru. Do typu průmyslových objektů byly dále zařazeny skladovací objekty, které patřily k těmto firmám. Do kategorie ostatní byly na obou územích zařazeny především objekty drážní a autobusové dopravy.

Typy brownfields se na území ORP Ústí nad Labem nijak výrazně neliší od typů na území ORP Děčín. Převažují vždy stejné typy objektů. Počty jednotlivých objektů na sledovaných územích jsou zaznamenány v Tabulce 12 a v Grafu 5.

Tabulka 12: Typy objektů brownfields (absolutní četnosti). Zdroj: Vlastní šetření.

	Průmyslové objekty	Zemědělské objekty	Obytné objekty	Ostatní
ORP Ústí nad Labem	10	22	58	18
ORP Děčín	1	7	34	10

Graf 5: Typy objektů brownfields. Zdroj: Vlastní šetření.

Při anketním šetření ve vybraných obcích ORP Ústí nad Labem i ORP Děčín nikdo z dotazovaných nevěděl, co pojem brownfields znamená. Po podání definice již věděli a dokázali takový objekt v obci lokalizovat. Pojem brownfields jim byl zcela cizí. Můžeme tedy říct, že ve vybraných obcích sledovaných území proběhla jakási osvěta a pojem brownfields byl rozšířen mezi obyvatelstvo.

Zástupci obcí ve sledovaných územích jsou na tom se znalostí pojmu brownfields lépe. Všichni dotazovaní zástupci věděli o problematice brownfields. Je tedy zřejmé, že tento pojem se vykytuje pouze v řídicích sférách a mezi běžné obyvatelstvo dosud nepronikl.

Dále bylo při anketním šetření zjištěno, že ve vybraných obcích ORP Ústí nad Labem i ORP Děčín objekty brownfields nijak zvlášť neovlivňují život obyvatel. Většinou dotazovaných obyvatel výskyt objektů brownfields v jejich obci nevadí, protože se nenachází v blízkosti jejich majetků, nebo proto, že se kolem těchto objektů příliš nepohybují. Pouze tři ze všech dotazovaných uvedli nějaký vliv na život v obci. Především se jednalo o narušení estetiky okolí poškozených staveb a také o nebezpečí, které tyto stavby představují pro malé děti.

Obě sledovaná území se od sebe příliš neliší, co se týče typů objektů brownfields a vnímání těchto objektů obyvateli obcí. Velký rozdíl je pouze v počtech objektů brownfields ve zkoumaných lokalitách.

10. Diskuse

Zkoumané téma týkající se brownfields ve venkovském prostoru v ORP Děčín a ORP Ústí nad Labem je porovnáváno s několika dalšími pracemi, které se tímto tématem zabývají.

První z prací je příspěvek autorů Musila a Sedlákové, který byl představen na mezinárodní vědecké konferenci Improforum v roce 2007. Práce nese název K problematice venkovských brownfields na Jindřichohradecku. Poslouží pro porovnání venkovských oblastí a výskytu brownfields na severu a na jihu České republiky.

Příspěvek sumarizuje výsledky výzkumu venkovských brownfields (bývalých škol, kulturních domů a prodejen Spotřebního družstva Jednota) na Jindřichohradecku, vč. nastínění možností jejich financování. (Musil M., Sedláková J., 2007) Autoři zde poukazují na fakt, že brownfields v městské zástavbě jsou více objektem zájmu, než objekty ve venkovském prostoru. Problematika městských brownfields je i více popisována v odborné literatuře. Tento fakt byl zjištěn i při zpracování této diplomové práce. Většina autorů a odborníků se zabývá především velkými, většinou průmyslovými brownfields, které se nachází v městech, a na menší obytné a zemědělské objekty ve venkovských oblastech zapomínají. Práce se zaměřila pouze na obce, byly vynechány města, stejně jako při terénním šetření v diplomové práci. Autoři se ale zaměřili na vyhledávání pouze tří objektů, které mohly ve venkovské lokalitě ztratit svůj účel a mohly se z nich stát potenciální brownfields. Jsou to bývalé školy, kulturní domy a prodejny Spotřebního družstva Jednota. Diplomová práce je zaměřena na hledání jakýchkoli objektů brownfields a nemá předem určený typ objektů, které by se mohli brownfields stát. V díle autorů Musila a Sedlákové bylo nalezeno celkem 336 objektů brownfields buď prodejen, škol nebo kulturních domů. Ve zkoumaných venkovských oblastech ORP Děčín a ORP Ústí nad Labem se objekty brownfields tohoto typu nijak výrazně nevyskytovaly. Na území nebyl nalezen ani jeden zchátralý objekt kulturního domu, prodejny nebo školy. Více zde byly nalezeny zchátralé obytné objekty, většinou rodinné domy a vily.

Důvody, proč se na Jindřichohradecku nachází větší počet těchto tří vybraných objektů brownfields, než ve zkoumaných obcích v severních Čechách

mohou být následující. Obce na severu Čech tyto tři vybrané objekty stále využívají, nebo se v nich nemusí vůbec vyskytovat. Některé z obcí jsou velmi malé s malým počtem obyvatel, a tak nemají potřebu stavět a používat školy a kulturní domy a za těmito službami dojíždějí. Dále se jedná o menší zkoumané území (pouze dvě ORP), než u autorů Musila a Sedlákové, kdy se autoři zaměřují na celé Jindřichohradecko.

Po prozkoumání prací Mičudy (2013) a Hasalové (2012), kteří se zaměřili na oblasti ORP z Ústeckého kraje, a to na ORP Cheb a ORP Děčín. Je zřejmé, že nejvíce brownfields se nachází ve městech, především v centrech správního obvodu v Chebu a Děčíně. V obou zkoumaných oblastech se nachází velké množství průmyslových objektů, naopak málo zemědělských. Hypotéza, která předpokládala, že největší zastoupení v ORP Cheb budou mít brownfields po zemědělské činnosti, byla zamítnuta. Největší zastoupení mají totiž bývalé průmyslové areály. (Mičuda P., 2013)

Snahou každé obce je eliminovat počet brownfields na svém území. Ne všem obcím se to ale daří. Chybí prostředky na obnovu nebo demolici objektů, ale také se zde naráží na problém s vlastnictvím objektů. Většina objektů se totiž nachází v soukromém vlastnictví a města a obce do jejich obnov zasahovat nemohou. Vlastníci těchto objektů a lokalit často nemají dostatek finančních prostředků na obnovu svého vlastnictví. Objevuje se zde i neochota vlastníků vkládat do svých položených objektů další finance. (Hasalová T., 2012) Za specifický problém regionu i v souvislosti s brownfields lze považovat poválečný odsun německého obyvatelstva. Na Chebsku bylo mnoho průmyslníků německé národnosti, jejichž odsunem došlo k přetrhání obchodních vazeb směrem na západ, což bylo ještě umocněno následným uzavřením státních hranic. (Mičuda P., 2013) Největší počet revitalizovaných brownfields se nachází ve městech. Brownfields ve městech tvoří především velké nepřehlédnutelné objekty, obzvláště průmyslové. Ty se snadno dají přetvořit na multifunkční centra. Příklady takto zrevitalizovaných objektů můžeme nalézt na území ORP Děčín i ORP Cheb, právě v centrech regionů.

Proto je obdivuhodné, že ve sledovaných venkovských obcích ORP Ústí nad Labem je možné nalézt příklad revitalizovaného objektu brownfields.

I další autoři se zabývají objekty brownfields především ve městech. Například autorka Kadeřábková (2009), která vytvořila ve svém díle typologii

objektů brownfields, které vztahuje pouze na město. Její typologické dělení se dá ale i využít na prostor venkova. I na venkově se mohou nacházet například staré nevyužívané budovy škol.

11. Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zmapování současného stavu a možností brownfields ve venkovských regionech ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín. Celé území ORP Ústí nad Labem bylo co možno nejpodrobněji, prozkoumáno v terénním šetření. Data pro ORP Děčín byla použita z bakalářské práce Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti. (Hasalová T., 2012) Výsledky naměřené v terénu byly zpracovány a rozděleny do kategorií podle předem stanovené typologie.

Další cíl, tedy zjištění vlivu brownfields na kvalitu lidského života v blízkém okolí, byl splněn pomocí anketního šetření. Toto šetření probíhalo ve vybraných obcích sledovaných území. Výsledkem je, že objekty brownfields nemají žádný výrazný vliv na kvalitu života v blízkém okolí bydlišť respondentů.

Poslední cíl, tedy komparace obou zkoumaných oblastí z hlediska výskytu brownfields, byl také splněn. Komparace proběhla z hlediska počtu nalezených objektů brownfields, jejich typu a vlivu na kvalitu života obyvatel.

Všechny vymezené cíle práce je možné považovat za splněné.

Byla zamítnuta první hypotéza, tedy že počty brownfields v obou zkoumaných oblastech budou podobné nebo stejné. Při terénním šetření bylo zjištěno, že území ORP Ústí nad Labem disponuje větším množstvím objektů brownfields než druhé zájmové území ORP Děčín.

Byla potvrzena druhá hypotéza, tedy že obě zkoumané oblasti budou podobné, nebo dokonce stejné z hlediska typů nalezených brownfields. Zájmové území ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín jsou stejné z hlediska výskytu typů brownfields. Na obou územích se nejvíce vyskytují obytné objekty, druhé nejčastější jsou zemědělské objekty, a naopak nejméně se vyskytují objekty průmyslové.

Dále byla zamítnuta třetí hypotéza, že brownfields mají vliv na kvalitu života obyvatel v obcích. Tato hypotéza byla zamítnuta v rámci anketního šetření ve vybraných obcích ORP Ústí nad Labem a ORP Děčín. Ani v jednom ze sledovaných území nebyl zaznamenán výrazný vliv na kvalitu života způsobený objekty brownfields.

Velmi zajímavé je zjištění, že ani jeden z dotazovaných při anketním šetření nevěděl, co pojem brownfields znamená. Naopak dotazovaní zástupci obcí při terénním šetření byly s touto problematikou obeznámeni. Je tedy zřejmé, že pojem brownfields je stále „mladý“ a málo rozšířený mezi veřejnost.

Problém brownfields se netýká pouze velkých měst, ale také malých venkovských oblastí. Tento fakt byl zjištěn při vypracování diplomové práce, když bylo ve venkovských oblastech sledovaných ORP nalezeno velké množství objektů brownfields. Sice se nejednalo o velké objekty průmyslové, spíše o malé obytné budovy, ale i tak by se měl tento problém řešit. Řešení bývá často problémové, protože se většina objektů nachází v soukromém vlastnictví a obce, i kdyby chtěly, nemohou s těmito objekty nijak nakládat. Proto by se zástupci obcí měli zaměřit na majitele takovýchto objektů a navrhnout jim řešení, aby se předcházelo výskytu objektů brownfields.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

ADAMS, D., WATKINS, C.: Greenfields, brownfields and housing development, London, Blackwell Publishing, 2002, 315 s. ISBN 0-632-06387-4.

BÖHM, P.: Využití brownfields – rozvojový potenciál venkovských oblastí. Diplomová práce. Katedra Strukturální politiky EU a rozvoje venkova Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2012, 87 s.

HASALOVÁ, T.: Brownfields v regionu Děčínsko – současný stav a možnosti. Bakalářská práce. Katedra geografie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2012, 76 s.

HNILICOVÁ, H.: Dopad společenských změn po roce 1989 na kvalitu života v ČR. Sborník Kvalita života a zdraví. 1.vyd. Praha: Nakladatelství TRITION, 2005. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.

HOLÁTOVÁ, D. a kol.: Lidské zdroje v rozvoji venkova. 1.vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 271 s. ISBN 978-80-87197-57-8

KADERÁBKOVÁ, B.: Brownfields, jak vnikají a co s nimi. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 138 s. ISBN 978-80-7400-123-9.

KOUTSKÝ, J.: Staré průmyslové regiony – vývojové tendence, možnosti rozvoje. UJEP v Ústí nad Labem, Ústí nad Labem 2011, 126 s. ISBN 978-80-7414-440-0.

MÍČUDA, P.: Brownfields v regionu Chebsko – současný stav a možnosti. Bakalářská práce. Katedra geografie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2013, 70 s.

MUSIL, M., SEDLÁKOVÁ, J.: K problematice venkovských brownfields na Jindřichohradecku. Sborník z vědecké konference INPROFORUM 2007. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, České Budějovice 2007, 114 s. ISBN 978-80-7394-016-4.

NOVÝ, A. a kol.: Brownfields – šance pro budoucnost. VUT v Brně, Brno 2004, 78 s. ISBN 80-214-2697-7.

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187. (VaV WD01-01-07-1, VZ MSM 0021620831)

Pracovní materiál MŽP ČR: Revitalizace „brownfields“ v obcích ČR: metodika monitorování a nové využívání ploch a objektů. Praha, 2006.

ŘÍHOVÁ, G. a kol.: Venkov v rámci inovativních přístupů. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 127 s. ISBN 978-80-87197-51-6.

Internetové zdroje:

ČSÚ: Definice pojmů. [online] [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW:
<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/definice_pojmu_vyuzivani_ict_v_organizacich_verejne_spravy>

ČSÚ: ORP Děčín. [online] [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW:
<http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/orp_decin>

ČSÚ: ORP Ústí nad Labem. [online] [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW:
<https://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/orp_ustinadlabem>

JACKSON, J. B., FERBER, U, NATHANAIL, P., a kol.: Interdisciplinární nástroj zaměřený na problematiku regenerací brownfields [online]. 2006 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <http://fast10.vsb.cz/lepob/index2/handbook_cz_screen.pdf>.

JACKSON, J.B.: Brownfields ABC. [online]. 2003 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2008/04/brownfields-podrobna-abc-klasifikace2003.pdf>>

JACKSON, J.B.: Brownfields – kudy kam? [online]. 2004 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2008/04/kudy-kam-2004.pdf>>

JACKSON, J.B.: Podpora rozvoje brownfields. [online]. 2004 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <http://pdf.brownfieldsinfo.cz/01_Jackson_Podpora_rozvoje_brownfields1.pdf>

JACKSON, J.B.: Zelenou pro brownfields, červenou pro greenfields. [online]. 2004 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2008/04/zelena-pro-brownfields-2004.pdf>>

JACKSON, J.B.: Brownfields snadno a lehce: Příručka zejména pro pracovníky a zastupitele obcí. Praha : Institut pro udržitelný rozvoj sídel, [online] 2005. 78 s. [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.brownfields.cz/wp-content/uploads/2007/11/brownfieldssnadnoalehce.pdf>>

Metodická podpora regionálního rozvoje. [online] [cit. 2014-03-19] Dostupné z WWW: <<http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/vymezeni.html>>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. Národní strategie regenerace brownfields. [online]. 2008, [cit. 2014-03-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/data/files/strategie-regenerace-vlada-1079.pdf>>.

Národní databáze brownfieldů. [online]. 1994-2008 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.brownfieldy.cz/>>

Obec Huntířov. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.huntirov.cz/>>

Obec Hřensko. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.hrensko.cz/>>

Obec Libouchec. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.libouchec.cz/>>

Obec Petrovice. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.obecpetrovice.cz/index.htm>>

Obec Tisá. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.tisa.cz/index.asp>>

Obec Valkeřice. [online]. [cit. 2014-04-6]. Dostupné z WWW: <<http://www.valkerice.cz/>>

SIXTA, J.: Brownfields v Ústeckém kraji. [online]. 2007, [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1643518>

Ústecký kraj: Definice lokalit typu „brownfields“. [online]. 2004, [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=431958&p1=84858 >

Ústecký kraj: Popis projektu „Regenerace brownfields“. [online]. 2004, [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW:< http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=388769&p1=110410>

VORLÍČEK, J.: Ústí nad Labem je plné chátrajících domů. [online]. 2011 [cit. 2014-03-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.denik.cz/regiony/usti-je-plne-hnedych-fleku20110813.html>>

Zdroje obrázků a map:

Mapa 1: [online] [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW: <
[https://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/geograficka_mapa_spravniho_obvodu_usti_na_d_labem/\\$File/4214.jpg](https://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/geograficka_mapa_spravniho_obvodu_usti_na_d_labem/$File/4214.jpg) >

Mapa 4: [online] [cit. 2014-03-19]. Dostupné z WWW: <
[http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_decin/\\$File/4202.gif](http://www.ustinadlabem.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_decin/$File/4202.gif) >

Obrázek 6: [online] [cit. 2014-04-11]. Dostupné z WWW: < <http://zubni-ordinace-petrovice.katalog-stomatologu.cz/>>

Seznam tabulek, grafů, map, obrázků, příloh:

Tabulka 1: Počty brownfields podle Národní databáze brownfieldů.

Tabulka 2: Zjištěné počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Ústí nad Labem.

Tabulka 3: Zjištěné počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Děčín.

Tabulka 4: Přehled brownfields v obci Libouchec.

Tabulka 5: Přehled brownfields v obci Tisá.

Tabulka 6: Přehled brownfields v obci Petrovice.

Tabulka 7: Zhodnocení ankety.

Tabulka 8: Přehled brownfields v obci Huntířov.

Tabulka 9: Přehled brownfields v obci Hřensko.

Tabulka 10: Přehled brownfields v obci Valkeřice.

Tabulka 11: Zhodnocení ankety.

Tabulka 12: Typy objektů brownfields.

Graf 1: Počty brownfields podle Národní databáze brownfieldů.

Graf 2: Ovlivňují brownfields Váš život?

Graf 3: Ovlivňují brownfields Váš život?

Graf 4: Počty objektů brownfields.

Graf 5: Typy objektů brownfields.

Mapa 1: Administrativní členění ORP Ústí nad Labem.

Mapa 2: Správní obvod Ústí nad Labem, obecně – geografická mapa.

Mapa 3: Administrativní členění ORP Děčín.

Mapa 4: Správní obvod Děčín, obecně – geografická mapa.

Mapa 5: Počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Ústí nad Labem.

Mapa 6: Počty lokalit typu brownfields v obcích ORP Děčín.

Mapa 7: Poloha obce Libouchec.

Mapa 8: Poloha obce Tisá.

Mapa 9: Poloha obce Petrovice.

Mapa 10: Poloha obce Huntířov.

Mapa 11: Poloha obce Hřensko.

Mapa 12: Poloha obce Valkeřice.

Obrázek 1: Roubenka Libouchec.

Obrázek 2: Roubenka Libouchec.

Obrázek 3: Dětský tábor.

Obrázek 4: Budovy dětského tábora.

Obrázek 5: Statek.

Obrázek 6: Revitalizovaný objekt.

Obrázek 7: Koh-i-noor, dva pohledy.

Obrázek 8: Obytný dům.

Obrázek 9: Zchátralá budova.

Obrázek 10: Zchátralá budova, dva pohledy.

Obrázek 12: Dvě různá zbořeníště.

Příloha 1: Anketa brownfields.

Přílohy

Příloha 1: Anketa brownfields

ANKETA - BROWNFIELDS

Dobrý den, jmenuji se Tereza Hasalová a jsem studentkou Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Předkládaná anketa slouží jako zdroj informací pro moji diplomovou práci na téma Brownfields – komparace venkovských oblastí regionů Děčínska a Ústí nad Labem a je zcela anonymní. Výsledky ankety poslouží pouze pro účely diplomové práce a nebudou dále jinde publikovány.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a čas při vyplňování, při kterém Vám budu nápomocna.

1. Víte, co znamená brownfields?

Ano / Ne

2. Víte o nějakém objektu brownfields ve Vaší obci? Pokud ano, uveďte typ objektu, a kde se nachází:

Ano / Ne

3. Ovlivňují brownfields Váš život v obci? Pokud ano, uveďte jak:

Ano / Ne

4. Co navrhuje s těmito objekty dělat?

Socio-demografické údaje:

1. Pohlaví

muž

žena

2. Věk

20 a méně let

- 21 - 35 let
- 36 – 55 let
- 56 – 69 let
- 70 a více let

3. Obec bydliště:

☐ Petrovice	☐ Huntířov
☐ Tisá	☐ Valkeřice
☐ Liboucheč	☐ Hřensko

4. Zaměstnání:

- Student/ka
- Zaměstnaný/á
- Nezaměstnaný/á
- Důchodce / důchodkyně
- V domácnosti, mateřská dovolená

Ještě jednou děkuji za spolupráci.